

istállóba beléptem, feltűnően izgatótt lett, állásában ide-oda tipegett, kapart, felem rugott, sőt az egyik meg a feléje nyújtott takarmányt sem fogadta el tőlem.

A hátsólovaknál gyakrabban előforduló rossz szokások a következők:

1. *A harapósság* egyike a legkellemetlenebb rossz szokásoknak, mert elsősorban az emberre veszedelmes, s nem egy esetben lett nyomorékká az ilyen ló gazdája vagy ápolója. Ez a rossz szokás rendszerint még a csikókorból származik s rendszerint a csikóval való játszás következménye; idősebb lovaknál a fejbeütés, szájonvágás, ráfujás válthatja ki ezt a veszedelmes rossz szokást. A megrögzött harapós lovakat már nem igen sikerül ezen rossz szokásról leszoktatni, legkevésbé azonban durva bánásmóddal, ütés-veréssel sikerül. Legcélszerűbb az ilyen lovat az istállóban egy alkalmas szájkosárral felszerelni, ápolás közben pedig egészen rövidre felkötni; szogálat közben pedig egy kipárnázott 4–5 cm. széles orrszíjat szorosra felcsatolni. Megkísérélhető még, a harapás pillanatában olajba mártott spongyát vagy egy darab szalonnát a ló szájába dugni; ez a módszer állítólag kezdő harapósság ellen be szokott válni.

2. *A karórágás* (böfögés, ökröndözés, levegőnyelés) abban áll, hogy a ló metszőfogaival a jászolra vagy egyéb körülötte levő s szilárdan álló tárgyra támaszkodva levegőt szív a garatba (néha pedig le is nyeli), majd böfögő hang kíséretében azt ismét kiszorítja. Az ilyen lovak rendszerint soványak, mert az istállóban való tartózkodás ideje alatt sem pihennek, azonkívül a nagyobb mennyiségben lenyelt levegőtől felfúvódnak, kólikába esnek, aminek gyakoribb ismétlődése szintén hátrányosan befolyásolja a tápláltságukat. Azonkívül a takarmányt széjjelszórják, foguk idő előtt elkopik s rossz példát adnak a szomszédaiknak, amelyek rendszerint először is sajátítják el ezt a rossz szokást. A karórágás legtöbbször azzal kezdődik, hogy a sokáig pihentetett lovak csupa nyalomból a jászlat, a vaskarikákat vagy a választórudat nyaldoszák, vagy azokkal játszanak. A nyalogatás gyakori oka az, hogy a takarmányban kevés a só, s ha ezt a hiányt mesterséges úton nem pótoljuk, a lovak a körülöttük levő tárgyakat — első sorban a meszes falat nyaldoszák. Oka lehet továbbá idült gyomorhurut is; s ez utóbbi esetben az alaphántalom gyógykezeléséről kell gondoskodni, míg előbbi esetben rendszeres sóadagolással fogunk célt érni. Ha pedig a nyalogatás kizárólag a sok pihenésre és tétlenségre vezethető vissza, a lovak kellő foglalkoztatása fog eredményre vezetni. A nyalogatásra meg úgy is rá szokik a ló, ha az állásában többször cukorral etetjük, mert a jászolra és egyéb tárgyakra csurgó édes nyálat a ló nyaldosza, s ha ez többször is ismétlődik, a nyalogatásra, majd a karórágásra is könnyen rá szokik.

A karórágás esetében is elsősorban a lovak megfelelő és rendszeres foglalkoztatásáról kell gondoskodnunk; a munkában elfáradt ló az istállóban pihenni szokott s nincs kedve ezt a fárasztó rossz szokást folytatni. Megkísérélhető még a karórágó lovat az etetések közötti időben úgy felkötni, hogy a jászolt el ne érhesse, esetleg az oszlopok közé kikötni. Némely esetben a jászol szélének marhaepével való bekenése is célravezethet. A megrögzött karórágó lovat már igen nehéz leszoktatni; legjobb ellenszere a rendszeres foglalkoztatás mellett a karórágó lovat az istállóban állandóan egy megfelelő szájkosárral felszerelni, esetleg a lovat egy sima falakkal bekerített boxba állítani, ahol támaszkodásra nincsen alkalma. Végül, ha ez sem vezet célhoz, nem marad egyéb hátra, mint a lóra egy kb. 5–6 cm. széles torokszíjat szorosra felcsatolni, amely böfögéskor összeszorítja a ló torkát s ezzel fájdalmat okoz, amiért is a ló ezt a rossz szokását nem üzi, sőt néha a torokszíj huzamosabb alkalmazása után egészen is elhagyja.

3. *A szítálás* (szövés, ringadozás) abban áll, hogy a ló elülső lábait szétterpesztve mellső testrészét jobbra-balra himbálja — néha órákig is megszakítás nélkül. Ennek a rossz szokásnak az az ártalmas oldala, hogy a lovak a pihenésre szánt időben is aránylag fárasztó munkát végeznek, azonkívül elülső lábait eáltalannal elhasználgják és idővel szabálytalan lábállás (földöntág, francia) is kifejlődik. A szítálásról való leszoktatás is igen ritkán szokott sikerülni s itt is

inkább a jó bánásmód, a szítáló lóra való gyakori rászólás, mint az ütlegetés vezet célhoz. Ez a rossz szokás meggátolható alkalmas lábnyügök (béklyók) felcsatolásával, amelyek az elülső lábak szétterpesztését megakadályozzák s ezzel a szítálást is lehetlenné teszik. Hasonló eredményre vezet a lónak egy szűk s deszkafallal bekerített állásban való elhelyezése, esetleg oszlopok közé való kikötése is. A lábnyüg párnázott legyen, különben zúzódást, esont-hártyalobot okozhat.

4. *A rugás* a legveszedelmesebb rossz szokások egyike, mert állandóan veszélyezteti az ember testi épségét. Ez a rossz szokás már határozottan rossz indulatra vall s rendszerint előzetes goromba, durva bánásmódra, főképen a lónak az istállóban való ütlegetésére vezethető vissza. Vannak rugós lovak, amelyek csak az istállóban és csak az embert rugják meg, vannak továbbá olyanok, amelyek mindenütt és emberre-állatra egyaránt rugnak, s végül vannak olyan lovak, amelyek csak társaikra rugnak; ez utóbbi eset rendszerint arra vezethető vissza, hogy az ilyen lóba egyszer-kétszer belelovagoltak és hátsó lábait le-tiporták. Az ilyen ló más ló közelségétől fél és rugással védekezik. A rugásról való leszoktatás szintén a legnehezebb feladatok közé tartozik és csak ritkán sikerül. Némely esetben célra vezet a következő eljárás: A ló hátsó lábaira karikával ellátott csüdszíjakat csatolunk, hátára egy, a felső részén két vaskarikával felszerelt hevedert kötünk, a fejére pedig kényszerféket teszünk. A csüdszíjak vaskarikáihoz egy-egy kötelet erősítve és a heveder karikáin jobbról és balról átvezetve, azt a kényszerfék karikájához kötjük anélkül, hogy a kötelek ki volnának feszítve. Amint a ló egyik lábával kirug, az azonoldali kötelet hirtelen megfeszíti s ezáltal a kantárral ráüt a saját orrára, ami a rugás nagyságához képest kisebb-nagyobb fájdalmat okoz. Vagyis a ló minden rugásával önmagának okoz fájdalmat, önmagát bünteti, azért is a rugást mihamar beszünteti s gyakran a készülék nélkül sem üzi tovább ezt a rossz szokását. Nem tanácsos a kötelek végét a zablához erősíteni — bár ez még hatásosabb volna, — mert könnyen hordásztörést okozhat. Ennél egyszerűbb s esetenként szintén célra vezető módszer még a következő: A rugós ló mögé egy szalmával kitöltött zsákot úgy akasztunk fel, hogy azt a ló a rugáskor el tudja érni. Amint a ló kirug, a kötélen csüngő zsákot kilendíti a helyéből, de az azonnal vissza is lendül, egyben pedig megüti a ló farát; erre a ló újból kirug, a zsák pedig újból üti meg a farát; többszöri rugás után a ló rendszerint megijed s a rugást abbahagyja; ezen eljárás többszöri alkalmazása után a ló néha le is szokik a rugásról. A más lovakra rugó lovakat már rendszerint nem sikerül ezen veszedelmes rossz szokásról leszoktatni s így nem tehetünk egyebet, mint az ilyen lóval a többiek-től elmaradni és csoportban való lovaglásnál a csoport végén lovagolni, s ha kirug, azonnal a megfelelő büntetést alkalmazni.

5. Egy másik, és ugyancsak rossz indulatból eredő rossz szokás az, amikor a ló mellső lábával az ember felé vág; az ilyen ló többnyire harapós is szokott lenni. A leszoktatás igen nehéz, legtöbbször lehetetlen s így elsősorban arra kell törekednünk, hogy a ló emberben kárt ne tehessen; ez a ló béklyózásával el is érhető, sőt türelemmel és első sorban jó bánásmóddal egyik-másik ló abba is hagyja ezt a veszedelmes rossz szokását.

6. *A nyelvtöltögetés, nyelvlógatás* lehet rossz szokás, de oka lehet a nyelv benuványa is s ez esetben nem minősíthető rossz szokásnak. A rossz szokásból eredő nyelvlógatásnak nincsen lényegesebb, káros következménye, csak elcsúfítja a lovat s így értékesebb lónál mindenesetre hibaszamba megy. A hibás kantározás, főképen az áladzólanc állandó szoros volta, a durva vezetés, a nyelvnek gyakori kihuzása, különösen érzékenyebb szájú lovaknál, könnyen elősegítik ennek a rossz szokásnak a kifejlődését. Kezdő nyelvlógatóknál a szabályos kantározás, a zabla kicserélése, a könnyű kéztartás sokszor célra vezet; megrögzött nyelvlógatóknál nem marad egyéb hátra, mint a nyelvet a ló használására alkalmával a szájban valami módon rögzíteni. Legcélszerűbb a nyelvet egy szalaggal áthurkolni és a zablához vagy az alsó álkapocshoz kötni. A szalag ne

legyen túlszoros, különben elszorítja az ereket és a nyelv elhalhat.

7. A *bagózás* abban áll, hogy a ló a félig meg-rágott takarmányt a zápfogak és a pofa között tartja, ami erjedésre és szájbűz keletkezésére vezet. Leggyakoribb oka a zápfogak rendellenes kopása, ami miatt a ló a takarmányt csak tökéletlenül tudja megrágni, azonkívül az éles fogcsücskéik felsértik a nyelvet és a pofák belső felületét, úgy hogy ott nehezen gyógyuló fekélyek támadnak. Minthogy emiatt a rágás a lónak fájdalmat okoz, a takarmányt csak tökéletlenül rágja és sokáig tartja a szájában. Az ilyen lovak tápláltsága rendszerint gyenge, mert a tökéletlen rágás miatt az emésztés is hiányos, azonkívül idővel idült gyomorhurut is kifejlődik; az ilyen lovak bélsarában sok emésztetlen, ép zabszemét is találunk. Ilyen esetben a zápfogak lereszeltetésével, a szájszebek és az idült gyomorhurut gyógykezelésével a bagózás rendszerint magától szűnik meg.

8. A *fogsizolás* abban áll, hogy a ló a metszőfogait állandóan a jászolhoz dörzsöli, ami által kellemetlen zajt csap; azonkívül idő előtt elkoptatja a fogait és a munkaszünetben nem pihen. Alkalmos szájkosár, vagy a jászolszélnek zsírral vagy marhaepével való bedörzsölése sokszor sikerrel jár.

9. A *farokdörzsölő* lovak a faroktövéket az istálló oszlopaihoz, a választófalhoz s általában minden a dörzsölésre alkalmas tárgyhoz dörzsölik, mihelyt erre csak alkalom adódik. A folytonos dörzsölés következtében a faroktőről a szőrzet letöredezik, lekopik, majd a bőr is kisebbedik, a faroktő idővel teljesen kopasz lesz (patkányfarok), néha pedig még a combok hátsó felülete, az ülógumók tájéka is hasonló elváltozást mutat. Ennek a rossz szokásnak az igazi oka majdnem mindig az ápolás hiányában rejlik; a farok gondozására ugyanis fokozottabb figyelmet kell fordítani, mert a hosszú szőrzet az ápolást megnehezíti, amellet a por és piszok nagyobb mennyiségben és könnyebben rakódik le, mint a rövid szőrrel fedett egyéb testrészek. Ha ezt nem vesszük kellő figyelembe, a lerakódott por és piszok nagyfokú viszketést okoz és ennek enyhítésére a ló a farát dörzsölgeti. Ilyképpen a farokdörzsölés nem is annyira rossz szokás, mint inkább egy kellemetlen érzés (viszketegség) megszüntetésére irányuló törekvése a lónak. Oka eszerint nyilvánvaló: a farokápolás elhanyagolása. Ellenszere: rendszeres és gondos farokápolás, lehetőleg hetenkint egyszer langyos szappanos vízben való mosatása az egész faroknak; ha pedig a farok bőre a folytonos dörzsölés következtében már kisebbedett, elsősorban annak szakszerű gyógykezeléséről kell gondoskodnunk. A farokdörzsöléshez hasonló rossz szokás a *bőrrágás*, amikor a ló látszólag minden ok nélkül a bőrét harapdálja, néha annyira, hogy ki is sebesedik. Leggyakoribb oka, valamely viszketegséggel járó bőrbántalom, vagy még gyakrabban a felületen és hanyag ápolás, tehát legtöbbször nem is rossz szokásnak minősíthető, hanem ugyancsak a ló védekezése a viszketés kellemetlen érzése ellen. Ezért a bőrbetegség gyógyításával, vagy lelkiismeretes ápolással a bőrrágást rendszerint magától hagyja el a ló, ellenkező esetben felkötéssel vagy szájkosárral védekezünk ellene.

10. A *hevederiszony* a ló használatával kapcsolatban mutatkozó rossz szokás, amely abban áll, hogy a felnyergelt ló a felülés után folyton ágaskodik, esetleg hanyatt is vágja magát, úgy, hogy veszélyezteti a lovas és saját testi épségét. Ez legtöbbször élelkebb vérmérsékletű, érzékenyebb lovaknál szokott előfordulni, amelyek a szükséges szorosságra meghúzott hevedert nem tűrik és így védekeznek ellene. Az ilyen lovakat úgy kell felnyergelni, hogy a hevedert előbb tágabbra hagyjuk, utána a lovat egy-két percig kézen megvezetjük és csak aztán húzzuk meg a hevedert a kellő szorosságra, ami ellen aztán a ló rendszerint már nem védekezik. Ehhez hasonló rossz szokás az, amikor a ló a felnyergelés alkalmával annyira felfújja magát, hogy a legszorosabbra meghúzott heveder alig néhány lépés után annyira meglazul, hogy újra meg kell húzni. Ez rendszerint idősebb hátsólovaknál fordul elő, amelyek nem szeretik a szorosra húzott hevedert és így védekeznek ellene. Ellenszere: a hevedert a nyergelésnél kellő szorosságra meghúzni, aztán a

lovat megvezetni és az eközben meglazult hevedert újból meghúzni.

11. A *döcögés* rendszerint jobbvérű, élelkebb vérmérsékletű lovaknál előforduló rossz szokás, és abban áll, hogy a ló — rendszerint más lovak társaságában — rendes lépés helyett apró lépésekben szabálytalanul üget (tipeg) és közben a lovast kellemetlenül összerázza. A döcögés okai lehetnek: a lovas nyugtalan, rossz ülése, durva keze, a hibás nyergelés és kantározás, nevezetesen, ha túlszoros az álladzlónc, vagy a feszítőzabla rossz fekvése, különösen, ha túl alacsonyan fekszik és hímvirú lovaknál lépés közben állandóan ütögeti az agyarfogakat és az inyt zúzza. Döcög a ló akkor is, hogyha nyeregterése van és a lovas továbblovagolja; ez rendszerint az első tünete a nyeregterésnek, főképpen olyan lovaknál, amelyek nem szoktak döcögni. Döcögni szokott végül bármely ló akkor, ha csoportban való lovaglás közben nem mehet a csoport élén, vagy ha nem kiadós a lépése és nem bír lépést tartani a többivel. A döcögés elsősorban a lovasra nézve nagyon kellemetlen, de a lovat is ok nélkül kifárasztja és a nyereg is könnyebben félrecsúszik és okozhat törést. A döcögésről csak akkor sikerül a lovat leszoktatni, ha ismerjük az okát és elsősorban azt szüntettjük meg. Legfontosabb, hogy a lovas ne vesztse el a türelmét és ne büntesse meg a lovat esetleg olyan hibáért, amely nem is a lóban, hanem öbenn rejlik. Nagyon rosszul cselekszik az a lovas, aki ahelelyt, hogy a döcögés okát kutatná, a lovat ütlegeli, vagy, ami még rosszabb, durván rángatja; ezzel is csak magának árt, mert a ló még nyugtalanabb és rá nézve még kellemetlenebb lesz. Ha a döcögés a ló ideges vagy izgatott voltából ered, a nyugodt kéztartás, a száraz ismételt elengedése és lassú felvevése s elsősorban pedig nagy türelem fog célra vezetni. Ha a döcögő ló szar mögött van, előbb előrehajtó segítségekkel a zablához hozzuk és aztán igyekezzünk lépésbe venni. (Utastítás a lovaglás, hajtás és málhásállat vezetés oktatására I. füzet 197. p.)

12. Egy további, ritka, de annál kellemetlenebb és veszélyesebb rossz szokása némely lónak az, amikor mindenáron szabadulni akar a lovasától, s ha ez másképp nem sikerül, egy alacsonyabb ágú fa alá vagy egy alacsonyabb bejáratú helységebe viszi és „letörlí” magáról. Ilyen lóval szemben helye van az indulatmentes büntetésnek, amellyel néha sikerül is lovat erről a határozottan rossz indulatból eredő szokásáról leszoktatni. Célszerű továbbá a lovat rendszeresen dolgoztatni — lehetőleg egy olyan bekerített helyen, ahol a „letörlésre” alkalmat nem talál.

13. Nem kevésbé kellemetlen rossz szokása a lónak az, amikor felülés közben ugrál, vagy a felülés után azonnal elindul, vagy el is szökik. Ilyen lóra a lovatfogó ápoló nélkül, egyedül felülni nem kellemes és jó lovassal is megeshetik, hogy felülés közben leesik. Ez a rossz szokás rendszerint olyan lóban fejlődik ki, amelynek lovasa a felülésnél teljes súlyával beleesik a nyeregbe, ami főképpen a fiatalabb és a lovas súlyához még nem szokott lovaknak fájdalmat okoz; természetes, hogy a ló az ilyen durva bánásmód ellen a maga módja szerint védekezik. Az ilyen lovat ki kell venni értelmetlen lovasa kezéből és egy könnyebb súlyú és értelmes jó lovassal lovagoltatni; a felülésnél a lovat ápolójával tartatjuk, esetleg felülés közben zabbal kínáljuk; a lovas pedig lassan és észrevétlenül ereszkedik bele a nyeregbe, esetleg többször is üljön fel egymás után és elindulás előtt néhány pillanatra maradjon állva. Ha a ló már megszokta a lovas súlyát és egyensúlyba jött, rendszerint már nem szegül ellen a felülésnek.

14. Végül elég gyakori rossz szokása még a lovaknak az, hogy *nem tűrik a patkolást* és annak minden eszközzel ellenszegülnek. Ez a rossz szokás rendszerint olyan lovakban észlelhető, amelyeket csikókorukban nem szoktattak a lábfelvételre és amelyeknek patáit nem faragtatták le időközönként, vagy amelyekkel az első patkolás alkalmával durván bántak, ütlegelték, vagy goromba és fájdalmas kényszereszközöket alkalmaztak. Az első patkolásnál nagyon óvatosan kell eljárunk és a lovat csak tapasztalt és loértő személyzetre és ügyeskezű, gyors kovácsra szabad bízni. A megrögzött ellenszegülővel szemben sem szabad azonnal a legdurvább kényszereszközöket alkalmazni.

hanem előbb keressük meg az ellenszegülés okát és azt szüntessük meg. Ezek az okok a legkülönbözőbbek lehetnek: a megrögzött ellenszegülőt a kovácsműhelyben alkalmazott kényszereszközök ijesztik el a patkolástól; egyik ló a műhely zajától vagy füstös levegőjétől, a másik a zajtól irítozik. Egy másik ló fél a kalapácsütéstől vagy a faragástól nem tűri, s azért szegül ellen már a lábfelevételnek is. Nyáron az érzékenyebb természetű ló a legyek miatt nem állja a patkolást. Igen fontos, hogy a patkolás ne tartson sokáig, ezért célszerű a patkókat előre elkészíttetni, s a patkolást egy ügyes és gyorskezü kovácsra bízni, valamint a patkókat is a vasalásra előkészíteni, hogy a faragás se tartson sokáig. A lovat is elő kell készíteni a patkolásra; ha nemcsak a patkolásnak szegül ellen, hanem egyben egyéb rossz szokásai is vannak, (harap, rúg) s ezek által veszélyeztetni a kovács és a segédszemélyzet testi épségét, akkor tanácsos a patkolás előtt 2-3 napon át a lóval a rendesnél többet dolgoztatni és a takarmány egy részét, az utolsó napon pedig az egész takarmányt elvonni, mert ilyen állapotban könnyebben fékezhető meg a ló, mintha pihent és teljes erejében van. A ló fejére kényszerfeket teszünk és ha a műhely lármáját vagy szagát nem tűri, a műhely mögé vagy közelében állunk fel a lóval; a kényszerfék szárát nem kötjük meg szilárdan, hanem egy vaskarikán átfűzve, a végét a kezünkben tartjuk, hogy idejében hosszabbra eresztessük. Aki a lovat fogja, az igyekezzék a ló figyelmét a patkolástól elvonni: beszéljen hozzá, vergesse, simogassa, kínálja meg zabbal; ha ez nem használ, a felső ajakára pipát teszünk és annak nyelét állandóan mozgatójuk. Ha a ló a felemelt elülső lábát erőszakkal kirántja, akkor gúzsba kötjük. Az elülső lábakkal rendszerint kevesebb baj van, mert azok vasalását a legtöbb ellenszegülő még tűrni szokta, a hátsó lábak megvasalása — különösen egy megrögzött ellenszegülőnél, már sokkal nehezebb, s ha a ló egyben rugós is, még veszélyes is. Némelyik ló egyáltalában nem engedi a hátsó lábaihoz hozzányúlni, vagy ha meg is engedi fogni, nem akarja feladni; néha pedig fel is adja a lábát, a faragást is eltűri, de már az első kalapácsütésre kirántja azt. Az ilyen lovat a műhely falához állítjuk, külső elülső lábát felvételjük és a ló figyelmét a hátsó lábokról elvonjuk (pipa, etetés, a kényszerfék szárának réngatásával stb.). Közben egy segéd a lovat a hátán és farán végigsimítja és igyekszik a külső hátsó lábáig egy kötéllel ellátott csüdszíjat felcsatolni. Ha ez sikerült, a ló elülső lábát leeresztjük, a csüdszízhoz erősített kötelet a lóra csatolt heveder vaskarikáján átfűzve, hátrafelé mérsékelten megfeszítjük s ezzel egyidőben egy másik segéd a hátsó lábat lassan felemeli és megtámasztja, a másik segéd pedig a kötelet a csüdszíz vaskarikáján átfűzve, előrefelé kifeszítve tartja; ezzel meggátolja, hogy a ló kirugjon és a láb rögzítésében is segítkezik. Fontos, hogy a lábfogó ember a lábat el ne engedje és ha a lónak többszöri kísérlet után a lábat kirántani nem sikerült, rendszerint megnyugszik és a patkó felszegelését is eltűri. Az egész művelet lehetőleg teljes csendben történjék, mert a lárma a legtöbb lovat csak felizgatja és a patkolást még nehezebbé teszi. Megnyugtatólag hat a lóra, ha lovasa, vagy ápolója áll a fejenél, vagy ha az tartja a kényszerfék szárát, úgyszintén, ha más ló is van mellette. Itt is, mint minden rossz szokás leküzdésénél elsősorban nagy türelemre van szükség; ütésverés a lovat a patkolóműhelyben meg nem félemlíti, hanem még jobban felizgatja, és azt érnék el, hogy a következő patkolásnál a ló még jobban ellenszegül. Ha a ló minden kísérletezés dacára sem tűri a vasalást álló helyzetben, akkor legcélszerűbb a lovat lekötetni (dönteni) és így megvasaltatni.

Az elmondottakból megállapítható, hogy a lovak rossz szokásai rendszerint a helytelen bánásmód vagy a ló tértelenségének következményei; a természeténél fogva, jámbor, kecses és az emberhez ragaszkodó állat, amely nem születik rossz indulatúnak, hanem az ember brutális bánásmóddal válhatik azzá. Mintán a rossz szokásokról való leszoktatás rendszerint igen nehéz feladat, inkább arra kell törekednünk, hogy a rossz szokások kifejlődését meggátoljuk, ami elsősorban megfelelő bánásmóddal és a ló rendszeres dolgoztatásával érhető el.

Szemelvények a repülés-technika fejlődéséből.

Irta: Nagyalásonyi BARCZA JENŐ főhadnagy.

Hasznos szolgálatot vélek teljesíteni, midőn a modern kérdés ismertetése céljából szót kérek, hogy a rendelkezésemre álló adatok érdekesebbjeinek közreadásával a tárgy közelebbi megismerésére módot nyújthassak érdeklődő bajtársaimnak. Rosszul is fejezem ki magam. Alig tudnék ugyanis testületünk tagjai között olyan egyént elképzelni, aki a modern technika vívmányai iránt nem érdeklődne, aki közömbösen napirendre tudna térni a leg- raffináltabb, legcsodálatosabb találmányok felett ma, midőn ezek úgyszólván nap-nap mellett, újra és újra bámulatba ejtenek bennünket.

Repülő technikánk a háború lezajlása után a nyugodt és biztos fejlődés útjain haladt volna, ha a trianoni béke véreink nagy tömegétől, természeti kincseink legjavától meg nem foszt bennünket és el nem vágja még annak a lehetőségét is, hogy a saját országunk felett elterülő légben szabadon közlekedhessünk. Így nem követhetjük a külföld rohamosan fejlődő aviatikáját, csak lelki szemekkel tarthatjuk nyilván a „győztesek“ kísérleti eredményeit, hogy legalább szellemileg felkészülhessünk, s hogy tudjuk mivel kell majd szembenéznünk s mit kell leküzdenünk.

*

Lássuk, hogy a háború utáni idők elmúltával s a kísérletezések kényszerű szünetelése okozta aléltásunk ideje alatt, milyen eredményeket értek el a győztes hatalmak a repülőgépkonstruációk terén.

Eltűntették a régi huzalokkal, kábelekkal, rudakkal keresztül-kasul szótt szemet nyugtalanító aeroplán-konstruációkat, melyeket méltán neveztünk a háború alatt „repülő drótakadályoknak“. Ma ezek a felesleges légellenállást okozó részek eltűntek s a szárnyak merevítés nélkül, csupán egykét rúddal alátámasztva ágaznak kétfelé a gép törzséből. Ez a „szabadonhordó“ elrendezés csökkent a légellenállást és lehetővé teszi, hogy az annak legyőzésére fordított motorerő felszabadítva, a gép teljesítményének (sebesség) növelésére fordítassék. Az összes alkatrészek célszerű konstruálásával is hasonló célt követtek.

A szárnyak minőségében a vastag anyagból készült szárnykonstrukció győzedelmeskedett. A fa alkatrészeket sikerrel helyettesítik a szilárdabb nikkellacél, krómnikkel és duraluminium fémanyagokkal. Németország közkedvelté tette a teljesen fémből készült géptípust, sőt Amerikában már a légesavarokat is fémből állítják elő.

A háború alatt a legerősebb az ötszáz lóerős repülőgépmotor volt, míg ma már ezer lóerős motorok is vannak. Mind nagyobb tért hódít a drága benzinnel olcsóbb nyersolajokkal való helyettesítése. Tudjuk, hogy nagyobb magasságban ritkább lévén a levegő, annak ellenállása is kisebb, tehát gyorsabban lehet benne repülni, mint a földhöz közelebb eső atmoszférában. A nagyobb magasságokban azonban a motor kisebb üzemanyag levegőkeveréket kap, miért is külön „magassági motor“ konstrukciók válltak szükségessé.

Nagyobb teherbírásra berendezett gépeknek az a hátrányuk, hogy a fel- és leszállás alkalmával nagyobb területek beszaladására van szükségük, ezért a kényszerleszállások veszéllyel járnak. Ennek kiküszöbölésére a franciák és az olaszok többféle megoldást találtak.

Fontos és nehéz probléma volt a nagy repülőgépek egyensúlyozó szerkezete, melyet a németek oldottak meg sikerrel. Ez a megoldás ugyan is, az automatikus stabilizálás, — mely régi problémája a repülőtechnikának — többféle módon is megoldást nyert. Már 1918-ban pilótánélküli repülőgéppel is folytak kísérletek, amelyet elektromágneses hullámokkal kormányoztak. Ennek a találmánynak a külföld nagy hadászati értéket tulajdonít.

A mai repülés megbízhatósága más földi járművekével azonos. Érdekesnek tartom itt a legutóbbi hiteles statisztika állítását leírni, mely szerint a vasúti üzemen minden százezer km.-re több mint egy katasztrófa jut, addig pl. a német légi forgalomban háromszázezer berepült km.-en egy könnyű baleset fordult elő.

A gyors mozgás okozta időnyereség, a gyors helyváltoztatás lehetősége a repülést minden harcászati szempont mellőzésével is, az összes közlekedési eszközök fölé helyezte s ezért a világ minden állama lázas munkát fejt ki, légiközlekedésének tökéletesítésére.

A közlekedési repülőgép átlagtipusa az egy-motoros, néhány száz lóerős, 5—6 személyes gép, melynek zárt kabinja autói- vagy hajó-kajúthoz hasonló kényelemmel van berendezve. Vannak kéthárom, vagy többmotoros óriásgépek, melyek 15—30, sőt több utast is vihetnek magukkal. Az ilyen gépóriásnak több pilótája és szerelője van, akik közül külön, vezető kabinból kormányozzák a monstrumot. Persze ezeken a gépeken a rádió nem hiányozhatik.

A légiforgalom bázisai a modern repülőterek, melyek legtöbbször a vasúti állomások majdnem minden tartozékát magukban foglalják. Fontos intézménye a repülőtereknek a meteorológiai állomás, hol a pilóták rádió útján vett értesülések alapján a berepülendő útvonal időjárásáról nyernek tájékoztatást. Közlekedési repülőgép ma már nem indul útnak drótnélküli távíró nélkül, mellyel a repülőtérről az időjelentéseket és esetleges utasításokat veszi fel és szükség esetén felhők között és ködben ezen útján tájékozik. A köd, mely eddig az egyetlen, de szinte legyőzhetetlen akadály a légiforgalomnak a rádióhullámokban hatalmas ellenségre talált. Ha a köd megfekszi a repülőteret, lehetlenné tesz ott minden fel- és leszállást. E hátrány megszüntetése érdekében folynak a kísérletek. Főleg világító berendezésektől várnak eredményt. Európa legnevezetesebb légivilágító tornya jelenleg a dijoni, melynek 874 millió gyertyafényerejű sugárkévéje tiszta időben 500, erős ködben 160 km.-ről látható a repülőgépről.

Pár szót szeretnék szólni még az utóbbi évek egyik legnagyobb technikai sikeréről, a motornélküli repülésről. Ez a csodálatos találmány abból áll, hogy utánozni próbálják a nagy madarak azon bámulatos produkeióját, hogy hosszú ideig lebegve szállnak a levegőben minden szárnycsapás, tehát mechanikai erő kifejtés nélkül. A vitorlázó repülés

a motornak a levegő energiájával alkalmas módon való helyettesítése. Lényeges az, hogy a Nap által felmelegített levegő felemelkedik, felfelé kényszerül haladni a szél, ha útközben magas hegyhez, vagy meredek parthoz ér. A mai vitorlázó repülés ezeknek a felfelé emelkedő légáramlatoknak kihasználásán alapszik. Ebben is a németek a mesterek s utánozóik a franciák, kik e repülésben 700 m. magassági rekorddal vezetnek. A német Schulz 12 óra 6 percig tartotta fenn magát ily módon a levegőben. Persze e vitorlázás messze elmarad még a madarak tökéletes ilyfajta repülésétől. A jövő ezt, ha nem is az energia teljes helyettesítésére, de pótlására minden bizonnyal fel fogja használni, mely által óriási költségek takaríthatnának meg. Nálunk Lampich Árpád mérnök konstruált egy segédmotoros vitorlázó gépet, mellyel ugyancsak szép eredményt ért el.

A magyar repülőtechnika kényszerű letargiája mellett is, ami keveset produkált, az kifogástalan és bármely külföldi nagy gyárnak is dicsőségére vált volna. Ilyen a Rotter mérnök-féle sportgép a Daru, illetve Dongó, mely utóbbi 100 lóerős, 9 hengeres forgómotorral felszerelt biplán. Bár Trianon elvette szárnyainkat, de a magyar őserő csirája életre kelt s idővel megteremti majd a várva-várt virágzó magyar aviatikát.

*

A Z. R. 3. ismert sikerei a kormányozható léghajó életképességét beigazolták. Anglia és Amerika már több hasonló léghajószörnyeteget épített, amelyek földrészeket összekötő tengeren túli relációkon, nagy terhek szállítására is alkalmasak. Az Anglia által épített R. 101-et pl. 7 motor hajtja, 4200 lóerővel, s teherbírása 150 tonna. Száz utast képes magával vinni, kiknek kényelmét hálófülkék, dohányzó, társalgó és rádióval felszerelt táncterem szolgálja. Az Amerikában készülő léghajó-koloszusok egyike nem kevesebb, mint 284 m. hosszú és 36 m. átmérőjű, ami a 4000 lóerős motor aggrerátumával 140 km. óránkénti sebességgel halad, vagyis 48 óra alatt Európába lehet repülni vele. Hogy e léghajók üzembiztonságát fokozzák, azok töltésére a gyulékony hidrogén helyett a hélium nevű nemes gázt használják.

Megfelelő léghajókikötők létesítésével hatalmas forgatható léghajócsarnokok építésével, melyek a léghajó szabadon való kikötésére és tartózkodására is módot nyújtanak, lehet a léghajóközlekedést biztossá és rendszeressé tenni.

Tegyünk még egy rövid pillantást a levegő közbiztonságára, mely tárgyban már e lapok hasábjain Horváth Győző vkszt. százados és Udvary Jenő főhadnagy urak tanulságos cikkeket közöltek.

Mint minden nagystilű dolog, úgy a repülőgép segítségével elkövetett szélhámosságok és büncselekmények is Amerikában találtak a legtermékenyebb talajra. Így főleg az alkoholesempészet repülőgépen, valóságos iparaggá fejlődött az Egyesült-Államokban, hol az óriási tökével rendelkezik. Repülőgépen csempésznek Európában is. Különösen Oroszországból csempésznek kommunista röpiratokat más államokba. Általában az arany- és ezüstneműek csempészése ez úton dominál egész Európában.

Előfordult, hogy gonosztevők levegőben a repülőgép utasait kifosztották s a rádióberendezéseket hasznavehetetlenné téve a pilótára revolvert fogtak, hogy valamely lakatlan területen leszállásra kényszerítsék.

Az Unió határvidékén egy repülőgéppel rendelkező rablóbanda működött, mely éjjel egész falvakat kifosztott s a következő éjszaka többszáz km.-rel odébb hasonlóképen garázdálkodott.

Bebizonyított tény, hogy ismeretlen származású külföldi repülőgépek ma is állandó csempészést üznek Magyarország területén. Gyakori az őrök azon jelentése, hogy olykor felismerhetetlen, máskor pontosan megállapított külföldi jelzésű repülőgépeket észleltek oly helyeken is, melyek nem esnek a rendszeres forgalom útvonalába.

Még számtalan esetet tudnék itt leírni, de ennyit is elegendőnek tartok ahhoz, hogy a repülőgép segítségével végrehajtott büncselekmények meggátolásának egyedüli eszközére, az őrök által havonként bejelentendő repülőtevékenységi kimutatások fontosságára és azok pontos összeállításának szükségességére reámutassak, annál is inkább, mivel ezen büncselekmények meggátolására az egyedül célravezető légirendőrség vagy csendőrség felállítására az ántánt miatt még nem is gondolhatunk.

Egy napilap a közelmúltban megjelent számában olvastam, hogy Anglia egyik legrégebb pilótája, ki emellett repülőgépgyáros is, olyan nyilatkozatot tett, hogy a jövő légiforgalma földünk felett 18—20 km.-es magasságban fog lebonyolodni, miáltal a föld felszínén levő nagy légellenállás annyira csökkentetnék, hogy ugyanolyan energia felhasználása mellett 1600 km. óránkénti sebességgel való haladást érhetnének el.

Eddig az ujsághír.

Ugyancsak nem tudom itt elhallgatni újszólván a világ összes embereit izgalomban tartó problémának érintését sem, mely a világűrbe való kijutás, a mérhetetlen térben lebegő égitestek elérésének gondolata.

Hogy ha az előbbi angol forrásból származó hírek komoly, tudományos alapja van, mint ahogyan tényleg van, úgy a repülőtechnika a műszaki élet olyan terrénumán mozog, ahol a fejlődés útjainak csak a sejtelem és a képzelet szabhat határokat.

E két problémát akarattal állítottam egymás mellé, hogy olvasóimnak a tudomány mai legtávolabbi célkitűzéseit bemutathassam.

A diákevek legkedvesebb olvasmányai a fantasztikusnak tartott Werne-regények, melyek állításai még a közelmúltban is mosolyra készítő lehetlenségeknek látszottak, a mai találmányok között már lassanként a valóság határai felé közelednek.

Ha a 18—20 km.-es magasság a repülésben megoldatik, úgy a világűrbe való kijutás problémája sem látszik — legalább elméletileg — lehetetlennek.

Milyen lehetőségekkel számolhatunk, ha az angol pilóta kísérletei beválnak? A repülőgépnek 23 évi szakadatlan tökéletesítése után, vagyis 1924-ben a hitelesített óránkénti sebességi rekord 448 km., míg az amerikaiak hitelesítetlen sebességi

eredménye 487 km. volt, ugyanekkor a magassági rekord jóval túllépte már a 12 km.-es határt, s így nem lehetetlen, hogy a motorteknika fejlődése néhány év múlva a 20 km.-es emelkedésre is lehetőséget nyújt. Az angol pilóta által elérni óhajtott magasságtól íme már csak 6—8 km. választja el a tudományt. Ilyen magasságban eltűnik a köd és felhő, a pilóta két legnagyobb ellensége és nincsenek kiszámíthatatlan viharok. Ellenben a levegő rendkívüli ritkasága miatt a repülőgép utaskabinjait légmentesen kell majd elzárni a külvilágtól, hogy a mesterségesen előállított levegő el ne illanjon a külső légritka térben. Számítások szerint a két légtér között tizenhét-szeres lesz a nyomáskülönbség. Gondoskodni kell a kabin egyenletes fűtéséről is, minthogy a hőmérő — 50 C. fok körül fog állani e magasságban. Ezen problémák egyáltalában nem mutatnak olyan nehézségeket, melyeknek megoldása leküzdhetetlen akadályokba ütköznék, s így még azt is remélhetjük, hogy az ember versenyre kelve a föld forgási sebességével, Budapestet, Londont, Newyorkot el tudná érni ugyanazon nap ugyanazon órájában.

*

Az ember nyugtalan, kutatószelleme nem ismer határokat. E folytonos nyugtalan kutatás közben elles a természet örök törvényeiből sok mindent, melyet saját életének kényelmére és praktikussá tételére fordít. E nyugtalan küzdés a fejlődés alapja. A fejlődés pedig a maga zabolátlan paripáján száguld a végtelenbe.

A haladás, a világ folyása nem változik, ha mi személyünkre nézve ezen állandó folyamatba belekapcsolódunk, vagy ezzel mit sem törődve, közömbösen elröppenni hagyjuk a nagy eseményeket magunk előtt. Az örök fejlődésben egy perc megállás nem következik be ezáltal, de egy szép napon arra a tudatra ébredünk, hogy nem a mában, de egy elmúlt időben élünk, az életre való felkészültségünk a múlté s nem illik reá jelenlegi életviszonyainkra. A földön hagy az élet, a fejlődés száguldásából kikapcsolódtunk s hályogos szemmel tapogatónk magunk körül.

Ne higgyük azt, hogy e téren közömbösségünk pusztán tetszésünkre bízott valami. Ha mi elhanyagoljuk látókörünk és műveltségünk növelését, ez, míg a haza szolgálatában állunk, bűn, mely jobb esetben saját magunkon, rosszabb esetben szegény hazánkon bosszúlja meg magát. Elegendőnek tartom ezen állításom igazolására felhozni azon tényt, hogy a találmányok fejlődést jelentve, gyakran az egész emberiség kulturájának új irányokat szabnak, tehát az emberiség életében rendkívüli fontosságúak.

A nemzetek hadseregei már felszereléseikben, harcmódjukban, de legparányibb harci cselekvésükben is a kor fejlődésének bélyegét viselik magukon, tehát a tudomány felfedezéseit minden téren átvéve, hasznosítják céljaik elérése érdekében. Az egyes találmányok tehát a nemzetek fegyveres erejét mélyreható lényegi alkatrészeiben is átformálhatják. E pontnál pedig már fel kell figyelniük, ettől kezdve már a találmányok többé nemcsak „ujságok“ számunkra, hanem elsajátítandó tudnivalók.

A champignon-gomba tenyésztése.

Irta: **BERÉNYI LÁSZLÓ LEÓ** csendőr (Seregélyes).

A champignon-gomba (*Agaricus campestris* L.) egyike a legkedveltebb gombáinknak, mely változataival kedvence eledelül szolgál. Télen-nyáron egyaránt termeszthető, amellől előállítás költsége — értékéhez viszonyítva — elenyészően csekély. Amennyiben a gombafaj talaja a lótrágya, tenyésztése a vegyes- és lovas-örsökön könnyen kivihető.

A gombatenyésztésre minden olyan helyiség felhasználható, amelyben a hőmérséklet állandóan 14—16 C°. A helyiség tiszta levegőjű, nem dohos, nem huzatos, mindamellől könnyen szellőztethető, homályos legyen, sőt ha sötét, az sem baj. Ne legyen túlszáraz, sem túlnedves. Az olyan pince, mely ezen követelményeknek megfelel, a legtöbb örsön megvan. A champignon a tiszta lótrágyán tenyészik. E célból a trágyát a következőképpen készítsük elő:

A trágyából, amennyire lehetséges, eltávolítjuk a szalmás részeket és a tiszta ürüléket valamely száraz helyen összerakjuk egy kb. 1 m. hosszú, 60 cm. széles, 50—60 cm. magas rakásba, miközben az összeálló darabokat gondosan szétrázzuk, közben megtapossuk, hogy hézagok ne maradjanak közöttük. A termesztéshez szánt trágyakupacot 8—10 nap eltelté után átrakjuk olyan formán, hogy az eddig a szélekre esett, kevésbé átértett trágya a halom belsejébe kerüljön. Átrakás közben, ha szükséges, vagyis ha száraz, megnedvesítjük, hogy a trágya erjedése egyenletes lefolyású legyen. Ezen átrakást 8—10 naponként még kétszer-háromszor megismételjük. Gombatelep-készítésre alkalmas az így előkészített trágya, ha csokoládészínű, laza, könnyű tömegű érett és kezünkben összeszorítva egy darabban marad, rugalmas és megtartja markunk alakját anélkül, hogy levet eresztene. Nem száraz, sem nedves, langyos meleg legyen.

Ha kész a trágya, a termesztésre szánt helyre, pincébe visszük és itt elkészítjük az ágyat. Legcélszerűbb, ha a trágyát 1 m. szélességben és a helyhez mért hosszúságban villával lazva szórjuk le és 5 cm.-es rétegenként a villával lepaskoljuk, hogy hézag ne maradjon benne. Az ágyat 34—40 cm.-nyi magasságig rakjuk. Azután rövidszalmás trágyával kb. 5—6 cm. vastagon beborítjuk a halmokat, hogy a trágya ismét bemelegedjék. Ha a trágya bemelegedett, a hőmérséklete mintegy 25 C°, akkor elhelyezzük benne a gombaesirákat. A esirákat úgy helyezzük bele, hogy a takaró rövidszalmás trágyát félrehúzzuk és az ágyban 15 cm.-es távban gödröskéket készítünk, melyekbe belerakjuk a csirákat, utána a gödrökből kiemelt trágyát visszahelyezzük. A lyukak 10 cm.-nél ne legyenek mélyebbek. Most az egész ágyat ismét beborítjuk a lehűtött takaróanyaggal és állni hagyjuk kb. 10—15 napig. Ha ezen idő elmúltával a takarót levonjuk és azt látjuk, hogy a micélium-szálak behálózta a trágya felületét, akkor az ágyat beterítjük — mintegy 3—4 cm. vastagon — laza réti földdel, vagy homokkal, amit egy deszkalap segítségével gyengén lenyomkodunk és langyos vízzel megpermetezzük. A beföldelés után még takarni kell az ágyat, azonban már most nem közvetlen, hanem a föld felszínétől 10—12 cm. magasan. Legcélszerűbb a szalmát kis karókra tenni, így nem éri el a földet.

Három, négy hét múlva már meg fognak jelenni a gombák. A gombák szedése úgy történik, hogy jobb kezünkkel kicsavarjuk, vigyázva, hogy a tövön lévő apró gombák meg ne sérüljenek. Az így keletkezett mélyedéseket ismét kitöltjük homokkal. Az ágyak 3—4 hétig ontják a gombát, azután kimerülnek.

Az ágyak további kezelése a napfény távoltartásából és az öntözésből áll. Öntözni nagyon ritkán kell. Nyáron 3—4 hétben egyszer, télen pedig igen ritkán. Az öntözéshez 25 C°-os vizet kell használni, amit permeszerűen locsolunk az ágyra úgy, hogy az előszóri bepermetezés után addig várunk, míg a föld a vizet teljesen beitta, utána 5 percenként ismételjük az öntözést addig, míg a föld 3—4 cm. mélyen mérsékeltlen át nem nedvesedett. Az öntözést kellő gondnal kell végezni, mert egy rossz öntözés az egész telep pusztulását vonhatja maga után és az egész fáradozásunk kárba vész.

Gombáink ellenségei: a pincebogár és a meztelen csiga. Mind a kettő nagyon veszedelmes, mert nemcsak a kifejlett gombákat, hanem az aprókat is elpusztítja. A pincebogár ellen úgy védekezünk, hogy kivájt burgonyát vagy répát helyezünk az ágyakra. Mindkettőt nagyon szeretik a pincebogarak. Ha aztán belementek a répába vagy burgonyába, könnyen összehogdoshatjuk azokat. A csiga elleni védekezés úgy történik, hogy tányérba sört öntünk, melybe a csiga belefog mászni. Egy másik nagy ellensége a champignonnak a gombalégy (*Sciara ingenua*), mely a gombába petézve, kukacossá teszi azt. A kukacok ellen thanatons vízzel permetezzük, a legyek ellen pedig nagyobb edénybe fadarabkán úszó mécseseket helyezünk. A légy a fény körül keringve beleesik a vízbe. A champignonnak gomba-ellenségei is vannak, melyek ellen a falakat rézgáliccal kevert mésszel mázoljuk be, vagy m³-ként 20—30 gr. kénport égetünk el.

Ha minden két hónapban új ágyat állítunk be, akkor egész éven át friss gomba lesz a konyhán.

A MI HŐSEINK

Bekes Dániel csendőr.

1915 év első felében a Szerbia ellen küzdő hadsereg parancsnoka — Jenő főherceg — egyik hadseregparancsában egy magyar csendőrrel emlékezett meg, mint az elszántság és bátorság kiváló mintaképéről.

Ez a csendőr Bekes Dániel volt, aki tehát már a háború első felében öregbítette a csendőrség hírnevét s példát mutatott arra, hogyan kell viselkednie a magyar csendőrnek akkor, amikor harcizaj váltja fel a béke csendjét.

Bekes csendőr az óasszonyréti örsön teljesített szolgálatot. Ennek az örsnek is, mint minden határszéli örsnek, akkortájt igen nehéz volt a feladata. A rendes szolgálati tennivalók mellett az Alsó-Kazán-szoros alsó bejáratának ellenőrzését is az örs legénysége teljesítette. Itt a Duna körülbelül 200 méternyire szűkül össze, amely körülmény lehetővé tette, hogy a szerb parton egy magas sziklafalon fészkelő szerb őrség a magyar partot állandóan nyugtalanítsa s a dunaparti községeknek Orsovával való összeköttetését megnehezítse.

A szerb őrség a kedvező helyzetet alaposan ki is használta. Minden járőrre, minden járókelő polgári egyénre rápuskáltak. A mi járőreink is viszonzták a tüzet s így állandó volt a csetepaté, úgy hogy a közlekedés a magyar parton a szó szoros értelmében megszűnt, ami katonai szempontból is nagy veszélyt rejtett magában. E veszély elhárítása végett a hadseregparancsnokság elrendelte a 8. hadtápszázalóaljnak, hogy az okvetetlenkedő szerb őrséget semmisítse meg.

A zászlóalj megtette az előintézkedéseket. Egy századot rendelt ki a feladat végrehajtására. Bekes csendőr a készülődésről tudomást szerzett s rögtön elhatározta, hogy a századot megelőzi és ő fogja a szerb őrséget megsemmisíteni.

Tervét közölte Marosics Gyula és Patrok Karácsony csendőr bajtársaival, akik szó nélkül vállalkoztak az éjjeli kirándulásra . . . Bekes azonnal munkához látott . . . Szerzett két rozoga halászbárkát. Evezősökül megnyert a községben állomásozó utászok közül 10 embert, a zászlóaljból pedig 13 népfelkelőt, akik hajlandók voltak önként a vállalkozásban résztvenni. E kis esapathoz esat-

lakozott később még két népfelkelő, akik az őrön teljesítettek szolgálatot.

A kis esapat május hó 13-ára virradó éjjel szállott a bárkákba. Az éjszaka sötétje kedvező volt. A Dunán vihar dult s csak nagynehezen tudtak előhaladni a hullámverésben . . . Nagy nehézséggel kötöttek ki a tulsó parton. A bárkákat majd felfordította a szél s esuromvizesek voltak, amikor partra szállottak . . . A szerbek, hála a viharnak és a sötét éjszakának, semmit sem vettek észre.

Bekes Dániel csendőr.

Bekes röviden intézkedett. 12 embert magához vett, a többit visszahagyta a bárkák őrzésére. Aztán tizenharmadmagával egy vízmosáson keresztül felkúszott a hegytetőre. Amint felértek a tetőre, ott állt az őrség egyik őrszeme. Meg se mukkanhatott, már halott volt . . . Szíven szúrták . . . Aztán az egyik utász kézigránát dobott az őrházba . . . A robbanás után Bekes és társai berohantak az őrházba s a még életben lévő legénységet felkoncolták. A fegyvert és lőszert zsákmányul ejtették . . . Távozásuk előtt Bekes csendőr észrevette, hogy az őrségből még két ember hiányzik, akik valószínűleg járőrszolgálatban vannak . . . Ezeket bevárták és foglyul ejtették . . . Részükről még csak sebesülés sem történt.

A jól végzett munka után a foglyokkal és a zsákmánnyal együtt esónakba szállottak és visszatértek Óasszonyrétre.

A hadtápszázalójnak természetesen nem akadt munkája. Nem haragudtak érte . . . Sőt . . . A határszakasz parancsnoka melegen megrázta Bekes csendőr kezét s tudomására adta, hogy kiválóan vitéz cselekedetét azonnal jelenteni fogja a hadseregparancsnokságnak . . . A többit már tudjuk.

Bekes csendőr az I. o. ezüst vitézségi érmet, Marosics és Patrok csendőrök pedig a 2. o. ezüst vitézségi érmet kapták hősiességükért.

Bekes Dániel már nem szolgál a testületben. Nem azért, mintha kimerült volna, vagy megunta volna a csendőrségi szolgálatot!! . . . 1918 év tavaszán a hirhedt „zöld káder“ ellen tevékenykedett, amely szolgálatra szintén önként jelentkezett. Szenttamás község határában a katonaszökevények lesből tüzeltek Bekes csendőr járőrre s egy golyó a tüdejét fúrta át.

Súlyos sebével kórházba került s nem nyerte vissza többé egészségét. Mint rokkantat helyezték nyugállományba.

Hősi tette külön festményben is meg van örökítve az utókor számára.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A spanyol csendőrség.

Dezséri BACHÓ LÁSZLÓ százados fordítása.

(2. közlemény.)

Sűrűn, de havonta legalább egyszer tartoznak megvizsgálni a szakasparancsnokságuk alá tartozó őröket, minden három hónapban pedig meglátogatni a szakasparancsnokság összes községeit; a tapasztalt rendellenességeket megszüntetik, ismételten meggyőződnek alárendeltjeik viselkedéséről és a szolgálat elvégzésének pontosságáról, észleleteiket az erre szolgáló könyvbe bevezetik és a századparancsnok tudomására hozzák.

33. Lovasszázadok kötelékébe nem tartozó lovasszázadok alantás tiszti rendfokozatú parancsnokainak a köteleiségei ugyanazok, melyek a századosok részére vannak előírva.

34. A századparancsnoksággal megbízott százados köteleisége századánál a szolgálat ellátását, a legénység iskolaázását, a gazdaság-kezelési szolgálatot vezetni és a fegyelmet fenntartani.

A százados szolgálatát a tartomány polgári főnökével egyetértőleg látja el és különösen felelős azért, hogy alantásai a szolgálatot pontosan és fáradhatatlan buzgalommal teljesítsék.

35. A századparancsnok a működési területén levő szakasparancsnokságok közül havonta egyet megsemlélni köteles.

36. Az e célra felfektetett szemlékönyvbe bevezeti a szolgálat ellátásánál észlelt szabálytalanságokat, valamint az általa megtett, azok kiküszöbölésére irányuló intézkedéseket.

37. A fennálló szabályok értelmében századának egész legénységét megvizsgálni köteles és szemléje végezte után az erre vonatkozó részletes jelentését az illetékes tartományfőnöknek beterjeszti.

38. Századának működési területén levő községeket szemléli alkalmával, de egyéb alkalmakkor is, ha szolgálata megengedi, gyakorta megvizsgálni köteles és pedig évente legalább kétszer, de ha területe nem nagy kiterjedésű, és a lakosság nem nagyon sűrű, évente többször is.

39. A zászlóaljhoz beosztott segédtszert közvetlenül a parancsnoknak van alárendelve, annak mindennemű szolgálati és irodai munkában a segéde s őt szolgálati szemleutain kíséri.

40. *Mint gazdasági közeg* (fizetőmester) egy százados neveztetik ki minden zászlóalj részére, aki az összes alárendelt alakulatok gazdasági ügyeit az erre vonatkozó rendelkezések szerint vezeti.

41. Ezen közegnek ebbeli megbízatása egy évre szól.

42—45. A megbízatást az erre tekintetbe jövő századosok mindegyike vállalni köteles, azonban egy év letelte után ezen szolgálat ellátásával egy újabb év leteltéig újból senki sem bízható meg.

46. *Pénztárkezelő tiszté*, — aki az összes kincstári pénzeket és alapokat kezeli — minden zászlóalj tisztjei évente egy századost választanak meg.

47—50. A pénztárkezelő tisztet a zászlóalj összes tisztjei (századostól felfelé) választják a gazdasági év utolsó hónapjában és pedig szótöbbséggel.

A pénztáros tiszt őrzi a pénztár harmadik kulcsát. Szolgálatának ellátására különben a gazdaság-közigazgatási szolgálatra vonatkozó rendelkezések a mérvadók.

Ezen tiszt megbízatása egy évig tart. Nem választható meg újra mindaddig, míg az erre tekintetbe jövők között vannak olyanok, akik ezt a szolgálatot még nem látták el.

Pénztárhiány esetén nemcsak a pénztáros tiszt, hanem mindazok eljárás alá vonatnak, akik őt ezen tisztségre megválasztották.

51. *A csendőrszázaljak másodparancsnokai* mindazon szolgálatokat teljesítik, melyeket a csendőrség, illetve a hadsereg szabályzatai a második törzstiszt számára előírnak.

52—53. Ha a zászlóaljparancsnok székhelyéről szolgálati ügyben eltávozik, a parancsnokságot a másodparancsnok veszi át. A parancsnok betegsége vagy szabadságolása esetén a parancsnokság automatikusan a beosztott második tisztre száll.

54—60. A zászlóaljparancsnokok évente egyszer részletesen megsemmisítik összes alárendelt alakulataikat. Ha a zászlóalj körzetében bármely olyan esemény adja magát elő, mely a zászlóaljparancsnok jelenlétét szükségessé teszi, az ott haladéktalanul megjelenik és kiszállásáról utólag részletes jelentést tesz.

Felettes parancsnokságának minden megtörtént fontosabb eseményt azonnal jelenteni, azonkívül a szolgálat mikénti ellátására vonatkozólag időnként véleményes jelentést tenni tartozik.

Ha a tercio parancsnoka ugyanazon a helyen állomásozik, akkor a zászlóaljparancsnok nála jelentéstétel és parancsok kikérése végett naponta jelentkezni köteles.

61—65. *A terciók parancsnokainak* szolgálati kötelemei pontosan és részletesen nem határozhatók el, hanem kiterjednek a fegyelmezés, az iskolázás, a belső rend, a gazdaság-közigazgatási szolgálat és a különleges csendőrségi szolgálat minden legkisebb részletére is.

A szolgálat gondos ellátása és a csendőrség jó hírnevének megőrzése érdekében joga van bármelyik alárendeltjének elmozdítását vagy a parancsnoki tiszttől való megfosztását javasolni, illetve felsőbb intézkedés beérkezéig azokat más megfelelő egyénnel helyettesíteni.

Jogainak és kötelesegeinek természetes következménye, hogy állandóan szemlén levőnek kell magát tekintenie és belátása szerinti időben szigorú és részletes szemléket kell tartania az alárendelt alakulatoknál.

Noha székhelye állandó, működési területének bármely pontjára és ha a szükség megköveteli, bármely időtartamra is távozhatik, de távozását a csendőrség tábornok-igazgatójának bejelenteni köteles.

Csapattestének szolgálati gyűlésein elnököl és szavaz.

VI. FEJEZET.

Fegyelm.

66—72. Minden katonai testületnek fegyelm a lelke; a kir. csendőrségnél különösen vak és vasfegyelmeknek kell uralkodnia. Legfőbb szabály az, hogy a legkisebb fegyelmi kihágás is könnyörtelenül üldözendő.

A csendőrség fegyelme vonatkozólag mindenekelőtt a kir. hadsereg fegyelmi szabályai a mérvadók. Ezek szerint bíráltnak el azon vétségek, melyek

szolgálati hanyagságból, elégedetlenség nyilvánításából és lázongásból származnak.

A fentemlített vétségeken kívül súlyos fegyelmi vétségek még a következők:

1. A csendőrségi szolgálati szabályzat bármely pontjának mellőzése.
2. A csendőrségi szolgálat lagymatag ellátása.
3. Szabálytalan magaviselet.
4. Kártyajáték.
5. Ittasság.
6. Adósságesinálás.
7. Gyanus személyekkel való érintkezés.
8. Koresmák, játékbarlangok és rosszhírű házak látogatása.
9. Hivatalos titoktartás megsértése.
10. Bárminemű szolgálatért ajándékok vagy kedvezmények elfogadása.

Szigorúan tiltva van a csendőrség tagjainak, hogy úgy a laktanyán belül, mint azon kívül, bárminemű házi szolgálatot teljesítsenek. A tiszték részére tisztiszolga jár.

A csendőrség legénységi állományú tagjai felett a közönséges, a tiszték felett pedig a tiszt haditörvényesíték ítélkezik, a katonai törvénykönyv rendelkezései szerint.

VII. FEJEZET.

Egyéb határozványok.

73. A szolgálatban levő csendőrnek minden rendfokozatú katonára ugyanazon tiszteletadással tartozik, mely a katonai szolgálati szabályzat értelmében a katonai őrszemet megilleti.

74. A kir. csendőrség alakulatait, melyek békeidőben a hadsereg többi részétől igen különböző szolgálatot teljesítenek, sohasem lehet azon város, vagy erősség helyőrségének tekinteni, melyben állomásoznak; ennek következtében semmiféle, a csendőrség rendeltetésén kívül álló szolgálatra nem oszthatók be, még őrszolgálatra sem a saját laktanyáikon kívül. Rendkívüli esetekben és más fegyveres erő hiányában a tartományok kormányzói elrendelhetik, hogy a csendőrség a közpénztáraknál és pénzküldemények szállításánál őrszolgálatot teljesítsen.

75. A kir. csendőrség tisztjei csak a hadiállapot elrendelése esetén vezényelhetők mint szavazóbírák, védők és ügyészek a haditörvényesítékhez, kivéve azon eseteket, melyek a csendőrtisztet érintik; annál kevésbé vezényelhetők el a csendőrség legénységi tagjai irodai bármely, a csendőrséget nem érintő helyőrségi szolgálatra.

76. A helyőrségekben a napi ismertető jelekért a csendőralakulat parancsnoka az állomásparancsnoksághoz küldöncöt küld, mely azokat zárt borítékban veszi át.

77. Csendőrségi személyt szolgálatától semmiféle cím alatt nem szabad elvonni, kivéve az olyan fegyelmi eseteket, melyekért fogságbüntetés jár. Ezen esetben is a büntetés alkalmazását azonnal jelenteni kell azon kihágás vagy vétség megjelölése mellett, melyért a büntetés kiszabott.

78. A csendőrség tagjai csak elkerülhetetlen esetekben alkalmazhatók küldöncszolgálatra és ügydarabok kikézésére.

79. A polgári hatóságok kötelesek a kisrendő foglyokat a csendőrségnek az erre meghatározott napokon átadni.

80. Szolgálati utaknál a csendőrség tisztjei és legénysége kötelesek úgy az átvonuló állomásokon, mint a rendeltetési helyen, amennyiben ott polgári kormányzás vagy katonai parancsnokság van, ezekenél jelentkezni.

Az őrsparancsnokok, ha állomáshelyükön csendőrtiszt nincsen, az állomásra érkező polgári kormányzó-

Az emberek közönségesen oly előnyök- és kedvezményekben részesítik a komaságot vagy nekik hízogó, silányabb jellemű embereket, melyeket nemmes jellemtől, mely nyomasztólág hat rájuk, megtagadnak.
Balzac.

nál vagy katonai parancsnoknál jelentkezni tartoznak.

81—82. Minden katonai parancsnokság és őrség kötelezve van arra, hogy a szolgálatban hozzáforduló csendőrségi egyénnek segítséget nyújtson.

B) Csendőrségi szolgálati szabályzat.

I. FEJEZET.

1. A kir. csendőrség rendeltetése:
 - a) A közrend fenntartása;
 - b) A személy- és vagyonbiztonság védelme a lakott helyeken és azokon kívül;
 - c) A törvények végrehajtásánál nyújtandó segítség.
2. Az első pontban foglalt eseteken kívül, ha a szolgálat megengedi, a csendőrség mindazon esetekben felhasználható, melyek a fegyveres erő közbelépését indokoltá és szükségessé teszik.

II. FEJEZET.

A csendőrség alárendeltsége.

3. A csendőrség szervezeti, személyi, fegyelmi és felszerelési tekintetben a hadügyminisztertől, szolgálatát és elszállásolását illetőleg a belügyminisztertől és a mezei és erdőrendészeti szolgálatot illetőleg a földművelési minisztertől függ.

4. Az igazságügyminisztérium a csendőrség közreműködését a polgári hatóság útján veheti igénybe, eltekintve az ezen szabályzatban felvett esetektől, mikor sürgős esetben közvetlenül a csendőrpáncsnokságokhoz fordulhat.

III. FEJEZET.

A belügyminiszter hatásköre.

5. Öfelsége rendeletei a belügyminiszter útján továbbíthatnak a csendőrséghez.

6. Úgy a lovas-, mint a gyalogcsendőrségnek az országban való szétszórása a belügyminiszter rendeletei szerint történik a szolgálati követelmények szerint. A szervezeti kérdésekben azonban kizárólag a hadügyminiszter illetékes.

7. Szükség esetén a belügyminiszter is elrendelheti a csendőrség összpontosítását, aminek azonban meg kell szünnie akkor, ha megszűnik az ok, mely az időleges összevonást szükségessé tette.

8. A belügyminiszter a csendőrség szolgálatára és elhelyezésére vonatkozó rendeleteit a csendőrség főparancsnokával és a polgári kormányzóságokkal, esetleg a terciók parancsnokaival közvetlenül közli.

9—10. A tartományok polgári kormányzói a hozzájuk beosztott csendőrség szolgálatát szabályozzák ugyan, de sohasem avatkozhatnak bele a csendőrség személyzeti, fegyelmi és felszerelési dolgaiba, valamint azon katonai intézkedésekbe sem, melyek a szolgálat ellátására szükségesek s amelyek végrehajtása egyedül a csendőrség tisztjeinek a dolga.

12—15. A községek polgármesterei a szükséges csendőri segítséget az őrsparancsnoktól igénylik.

Az őrsparancsnokok ezen segítséget csak akkor tagadhatják meg, ha a kívánt szolgálat a kormányzó valamely rendeletével ellentétben állana, amely esetben a polgármestereknek panaszukkal a kormányzóhoz kell fordulniok.

IV. FEJEZET.

Az igazságügyi hatóságok hatásköre.

16. Az a törvényszéki elnök vagy ügyész, akinek a jelen szabályzat értelmében joga van csendőri segítséget igénybevenni, ezirányú kérelmével a tartomány kormányzójához fordul, aki a karhatalom felett rendelkezik. A kormányzó szabályszerű kérelmét, mely rendeletekbe nem ütközik, nem tagadhat meg. A csendőrséget azonban nem lehet fogságban levő vádlottak őrzésére és elítélt foglyok kíséretére használni.

17. A járásbírók, ha csendőrségre van szükségük járásukban, ha székhelyükön kormányzóság is van, ezekhez, ha nincsen, akkor pedig közvetlenül a csend-

őrség parancsnokához fordulnak a karhatalomért, melyet ez megadni tartozik, amennyiben egy már megelőzőleg igényelt csendőrségi szolgálat ellátásával nincsen igénybevéve. Csakis ilyen esetben van joga a bíróság kérését megtagadni.

Ha a bíróság székhelyén nincsen kormányzóság, akkor a bíróság kérelmével a legközelebbi csendőrpáncsnoksághoz fordul és azt a kormányzóságnak is bejelenti.

18. Az igazságügyi hatóságok a karhatalmat mindig írásban igénylik azon ok megjelölésével, mely a karhatalom igénybevételét szükségessé teszi.

19—20. A börtönigazgatóságok és polgármesterek kötelessége a csendőrséggel közölni, ha a foglyok közül valamelyik megszökik.

21. Ha a csendőrségnek valamely bűntény elkövetése tudomására jut, kötelessége azonkívül, hogy annak felderítésére a szükséges intézkedéseket azonnal megteszi, az illetékes bíróságnak jelentést tenni és a továbbiakra vonatkozólag a büntetőtörvénykönyv értelmében eljárni.

22. A csendőrség parancsnokának érintkezésbe kell lépnie az igazságügyi hatósággal, hogy egyetértőleg tehessék meg a bűnösök kinyomozására és a megszökött foglyok kézrekerítésére szükséges intézkedéseket.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Egy körmönfont gyilkosság kinyomozása.

Nyomozta: HORVÁTH KÁROLY III. tiszthelyettes (Toponár).

Hogy a tettes néha sértettnek igyekszik magát feltüntetni s így akarja félrevezetni a csendőrt, azt több előfordult eset igazolja. Azok szoktak legtöbbször ehhez az eszközhöz folyamodni, akiknek rosszul áll a vagyoni helyzetük és lopást, rablást, gyújtogatást kiabálva, sokszor egészen megható módon és nem egyszer kiváló színészi képességekkel játszik végig — vagy addig, amíg a csendőr rá nem jön a turpisságra — a sértett szerepét.

A büntetteseknek ez a különleges fajtája sokszor még a saját vérenek ontásától sem riad vissza, ha más megoldást nem talál arra, hogy a nyomozót félrevezesse. Olvasóink saját tapasztalatukból, de meg a napilapokból is ismerhetnek olyan eseteket, amikor valaki gyilkosságot követett el s azután öngyilkosságot színlelt.

Nem mindig egyszerű annak megállapítása, hogy a két ember közül melyik a gyilkos és melyik az öngyilkos. Az ilyen tragédiák rendszerint négy szemközt játszódnak le s a tanuvallomások ezért csak következtetésekre adhatnak alapot.

Különös gonddal kell a nyomozást vezetni legfőképpen abban az esetben, ha az életben maradt szereplő azt állítja, hogy a másik akarta őt megölni s azután öngyilkosságot követett el. Ez nem is elképzelhetetlen. Előfordulhat s elő is fordult nem egyszer, hogy a gyilkos rálőtt áldozatára, az elesett, mire a gyilkos abban a hiszemben, hogy lövése halálos volt, önmaga ellen fordítja a fegyvert és pedig úgy, hogy a seb halálos.

Előfordulhat azonban az is, hogy a gyilkos lövése halálosan találja az áldozatot, de a gyilkos már nagyon is óvatosan ügyel magára, hogy a sebesülése ne legyen túlveszedelmes.

Az ilyen esetek nyomozásáról óhajtunk most néhány szót szólami, alapul véve az alábbi leírt konkrét esetet.

Az ilyen fajtájú büncselekmények eseteiben a legértékesebb támpontokat az alapos és idejében megtartott helyszíni szemle adhatja. Helyszíni szemle és helyszíni szemle között azonban nagyon is nagy különbségek vannak. Hiábavaló a leglelkiismeretesebb,

legszorgosabb kutatás és a legélesebb szem is, ha a csendőr nem képes azokat az adatokat, amelyeket a helyszínen talált, egymással logikai összefüggésbe hozni, ha nincs meg az a következtető és képzelő tehetősége, amellyel lelki szemei előtt összeállítja a bűncselekmény elkövetését, lefolyását úgy, amint azt a helyszínen talált adatok valószínűvé, sőt sokszor eszathatatlannal bizonyossá teszik. Nem elég csak nyomokat találni, mert holt anyag az a kezünkben, ha nem tudunk olvasni belőlük éppen úgy, mint ahogy az írástudatlan ember kezében a legérdekesebb könyv is érthetetlen, mert nem tudja elolvasni.

Ha lövedékek nyomait találjuk a szobában, azokból sok mindenre lehet következtetni akkor, ha összehasonlítjuk, kapcsolatba hozzuk azokat a hullán és a sebesülton talált sebesülésekkel és a gyanúsított előadásával. A gyanúsított izgatott lelkiállapotában azt a mesét fogja elmondani, amit már jó előre kitalált és betanult. Ahhoz már nincs meg a higgadtsága és többnyire az intelligenciája sem, hogy arra az eshetőségre is számítsa, hogy a helyszínen talált állapotok és nyomok nem fognak egyezni az ő előadásával. Itt kell a csendőrnek felülkerekednie és nyugodtan ráolvasnia a gyanúsítottra, hogy nem lehet igaz, amit beszél, mert a nyomok mást bizonyítanak. Ritka eset, hogy az ilyen sarokbaszorításra meg ne törjön a gyanúsított makacssága.

Természetesen az, aki ezt a következtető képességet mindjárt ilyen nagy arányokban akarja kipróbálni, rendszerint csalódik, vagy ha nem, akkor különös tehetségének kell lennie. Az átlagembernek ezt is gyakorolnia kell, kezdettől fogva, apróságokból kiindulva kell megtanulnia. Erre pedig a portyázó járőrnek ezer és ezer alkalma, módja van. És tudat alatt az egészen tunya szelleműeket kivéve, gyakorolnia is ezt mindenki. Következtet, elképzel, lelki szeme előtt egész jeleneteket játszat le, de mindezt anélkül teszi, hogy tudná, mit tesz tulajdonképpen. Ezt az ösztönös képességet kell a csendőrnek tudatos agyműködéssé téve, kisebb-nagyobb próbákat tennie, szinte sportszerűleg, kedvtelésből próbálgatnia s így nevelnie a következtető és elképzelő képességét. Számtalan kisebb-nagyobb gyakorlati példát lehetne erre felhozni, de ez már nagyon is meghaladná e rovat kereteit s úgy gondoljuk, hogy nincs is reá szükség, mert hiszen minden olvasónk tudja, miről van szó s tisztán rajta áll, hogy ezt az ösztönös képességet tudássá és pedig minél alaposabb tudássá fejlessze. Maga veszi hasznát nemcsak a szolgálatában, de a magánéletében is.

Ezzel kapcsolatban még csak annyit kell megemlítenünk, hogy viszont a fegyelmetlen, minden logikai alapot mellőző elképzelés, amit a mindennapi életben fantázia néven ismerünk, talán még annál is rosszabb és meddőbb, mintha valaki egyáltalában nem dolgozik következtetéssel és elképzelésekkel. A fantázia könnyen elragadja az embert és a józan, logikus észjárás útjairól letérve, a maga külön, meddő légkörében csapong. Kisebb-nagyobb következtetéseinkeket, elképzeléseinket tehát lépten-nyomon ellenőriznünk kell, különben letérünk a valóság útjáról a mesék birodalmába, ahol pedig a csendőrnek nincs mit keresnie.

A helyszíni szemlén kívül értékes támpontokat nyújthatnak a tanúk előadásai is arra vonatkozólag, hogy az áldozat és a gyanúsított milyen viszonyban voltak egymással, melyik volt a másikkal szemben ellenségesebb indulatú, melyiknek volt érdeke, hogy a másik eltűnjék a föld színéről s melyikről lehet egyéniségét, lelkiületét tekintve — könnyebben feltételezni, hogy gyilkosságra vetemedjék, és főleg: hol az anyagi érdek?

Hasznos következtetéseket lehet továbbá levonni a gyanúsított magatartásából is. A legügyefogyottabb ember is ügyesebben viselkedik, ha rendben van a szénája, mint a legeszesebb, ha bajban van és ludasnak érzi magát.

Lássunk már most egy konkrét esetet, hogyan leplezett le egy ilyen „ártatlan áldozatot” Horváth tiszthelyettes.

Horváth Károly III. toponári őrsbeli tiszthelyettes a toponári vasútállomáson 1921 július 4-én 21 órakor arról értesült, hogy aznap reggel Kelemen József*

toponári lakos megsebesítette a vejét, Farkas Gyulát s azután öngyilkosságot követett el. Ebben az ügyben az őrsnek egy járőre a nyomozást még a reggel azonnal bevezette, anélkül azonban, hogy a tényállást megbízhatóan tisztázni tudta volna.

Mire Horváth tiszthelyettes a helyszínére érkezett, Kelemen József hulláját már felboncolták, a Steyer-pisztolyt a bizottság elvitte magával, Farkas Gyula pedig már a kaposvári kórházban feküdt ápolás alatt. Így lát Horváth tiszthelyettes esését attól az előnytől, hogy a helyszínét frissiben megnézhetné volna. Mindössze a vértócsát és 4 lövedék nyomát találta ott.

Tekintettel arra, hogy a helyszíne további változásoknak már nem volt kitéve és mert tulajdonképpen még semmiféle konkrét gyanu nem merült fel a szereplők egyike ellen sem, mindenekelőtt azt állapította meg, hogy Kelemen József és Farkas Gyula milyen viszonyban voltak egymással. Megállapításai szerint ez a viszony nem a legjobb volt.

Kelemen rossz viszonyban élt a feleségével, leányával és vejével. Ezek el is költöztek tőle s így egyedül maradt. Az egyedülletet azonban nem sokáig bírta, össze akart állani egy özvegyasszonnyal. A család persze megijedt hogy a ház és az 5 hold föld veszélyben forog, tartottak attól, hogy Kelemen az özvegyasszonyra fogja azokat átiratni. Ezért azután egymást érték a civódások s a család elkeseredése és gyűlölete az apa ellen egyre nőtt. A vő, Farkas Gyula igen tehermentes volt az apa, illetve apósa elleni gyűlöletnek s aggodalmait a vagyont illetőleg nem egyszer kifejezésre is juttatta. Kelemen József egyébként jámbor ember volt s mit sem törődve a család ellenkezésével és haragjával, élte csendesen a maga külön életét.

Horváth tiszthelyettes tehát hamarosan tiszta képet kapott a tragédia hátteréről. Ebből leszűrte azt a következtetést, hogy Farkasnak volt érdeke az, hogy apósa meghaljon, nem pedig megfordítva, mert igen jelentős anyagi érdekeit kellett annak elhatározásaitól féltetnie. Azután feltűnt Horváth tiszthelyettesnek az is, hogy Farkas a lábán sebesült meg. Kénytelen volt arra gondolni, hogy ha valaki egy embert meg akar ölni s csak a lábán találja el, a sebesült járgatni kezd, esetleg védekezik, de semmi esetre sem keltheti a tettesben azt a hitet, hogy áldozatát halálosan találta. Ilyenkor a gyilkos feltétlenül megismétli a lövést és pedig mindaddig, amíg az áldozat legalább is olyan sebet nem kapott, amelytől eszméletét veszítette, tehát legalább is a pillanatnyi látszat szerint meghalt, sőt többnyire még azután is lead egy-két lövést a tettes. Horváth tiszthelyettes nem tudta elképzelni, hogy Kelemen leadjon egy lövést a veje lábába s azután öngyilkosságot kövessen el. Ilyesmi is előfordulhat ugyan, de ritkán, a többi körülmények pedig egyáltalában nem azt bizonyították, hogy itt ilyen kivételes esetről lenne szó.

Egyszóval Horváth tiszthelyettesben gyökeret vert a gyanu Farkas Gyula ellen.

A gyanúsított kikérdezése alkalmával azt adta elő, hogy apósa azzal a pisztollyal, amelyet a harcéről hozott magával, heves öszeszólalkozás után belelőtt a lábába s amikor ő járgatni kezdett, önmaga ellen fordította a pisztolyt. Horváth tiszthelyettes azután a legapróbb részletekbe menőleg, szinte mondatról mondatra és mozdulatról mozdulatra elmondatta a gyanúsítottal, hogy az öszeszólalkozás hogyan történt, hol állott egyik s hol a másik és így tovább. A gyanúsított előadásán látszott, hogy olyan dolgokat mesél, amelyeket nem élt át. Még a legegyszerűbb eseményt sem tudják általában az emberek élethűen és elfogadhatóan előadni, ha azt valóban nem élték át. A gyanúsított kínosan kerülte a részleteket, lépten-nyomon visszazökökent abba az általában felépített mesébe, amit előre kidönt.

Horváth tiszthelyettes már most bizonyos volt benne, hogy Farkas a tettes s a halott az áldozat, nem pedig fordítva, amint azt a gyanúsítottnak addig mindenki vel sikerült elhitetnie. Igen ám, de a csendőr meggyőződése nem bizonyíték, tehát bizonyítékokat kellett szerezni.

Horváth tiszthelyettes elment tehát a helyszínére és alaposan átgondolta az egész helyzetet, kapcsolatba hozva a gyanúsított előadásával. A hézagok rögtön kiütköztek.

* A meggyilkolt és a gyanúsított neveit megváltoztattuk. Szerk.

CSENDŐR LEKSZIKON

Az ajtóval szemben levő ablak közelében vértócsát és két lövedék nyomát talált, a harmadik lövedék nyoma a szekrényen át a mennyezetbe, a negyedik pedig az asztal alatt a padlóba hatolt be. Az első lövést az áldozat elhárította magáról, valószínűleg úgy, hogy a tettes kezét felütötte s ezért a lövedék a tettes jobb keze felé eső szekrényen át a mennyezetbe fúródott, illetve azon áthaladva beleütközött a zsindeletetőbe és visszahullott a padlásra. Ekkor dulakodás keletkezett. A tettes a padlóra terítette áldozatát és két lövést adott le rá. Mind a két lövés talált és halálos volt. Azután történt a negyedik lövés, az, amelyiknek a lövedéke az asztal alá a padlóba fúródott. A tettes balkezelével megfogta az asztal szélét, bal felső lábszárát átlötte és jajgatni kezdett, hogy meggyilkolta az apósa. A hullát azon a helyen találták meg, ahol a két lövedék szinte a padlóhoz szegezte, már pedig, ha az após lőtte volna meg a vejét, semmi esetre sem feküdt volna le a földre, hogy azután felülről lefelé irányított két lövéssel saját-magát szegesse a földhöz, ilyen lövések csakis más kezétől származhattak. Viszont a sebesült elhelyezkedése is tökéletesen megegyezett Horváth tiszthelyettes elkezeltével, sőt a poros asztalon talált ujjnyoma (nem ujjlenyomata, hanem csak a nyom alakja és vastagsága, hossza) teljesen megegyezett a gyanúsított ujjának a méreteivel s merőben ellenkezett az áldozatával.

A gyanu ezek után olyan határozott formát kapott, hogy esetleg a gyanúsított tagadása ellenére is bírói ítélet alapja lehetett volna.

Horváth tiszthelyettes azonban teljes munkát akart végezni. Minthogy az a gyanu is felmerült benne, hogy a gyilkosságról a gyanúsított felesége és az áldozat felesége is tudomással bírt, azokat is őrizetbe vette. Persze tagadtak. De amikor Horváth tiszthelyettes feltárta előttük, hogy mennyire tisztán látja az eseményeket az ő beismerésük nélkül is, amellet a felravalozott áldozat holttestét is megmutatta nekik, a két nő megtört és beismerte a bűncselekményt, pontosan úgy, amint azt Horváth tiszthelyettes elgondolta.

Farkas Gyula is beismer mindent. A pisztolyt egy kaposvári embertől vásárolta.

A bírói eljárás során aztán a gyanúsított mindent magára vállalt s így sikerült feleségét és anyósát a büntetéstől megmentenie. Ő maga most tölti nyolc évi fegyházbüntetését, miközben a felesége és anyósa talán azzal vigasztalódnak, hogy a szegény majd csak elmúlik, a szép gyerekes udvar és a földecske azonban mégis csak az övék maradt.

AZ ORSZÁGOS TISZTI KASZINÓ KÖZLEMÉNYEI

Vigalmi hírek. 1. A tisztikaszinói éttermekben rendezett szombat esti családi táncösszejöveteleket ezentúl az urak csak egyenruhában vagy estélyi öltözetben látogathatják. A hölgyek az alkalomnak megfelelő, de lehetőleg egyszerű öltözetben jelennek meg. 2. Február hó 26-án farsang vége. Ezen táncösszejövetel jelmezes lesz, a hölgyek és urak tehát ez alkalommal lehetőleg jelmezben szíveskedjenek megjelenni. Hölgyeknek az álarc viselése éjjelig kötelező. (A selyem álarcokat célszerű házilag előállítani.) 3. Az idei idény utolsó szombat esti családi táncösszejövetele április hó 30-án lesz. 4. **Hölgyösszejövetele.** Az Országos Tiszti Kaszinó vigalmi bizottsága, mint tavaly, úgy az idény is (délután 5-től 8 óráig) művészi műsorral egybekötött hölgyösszejöveteleket rendez a következő keddi napokon: február 22., március 1., április 5. és május 3-án. Művészek közreműködése biztosítva. A műsorszámok közötti szünetben tánc. **Belépődíj, zenedíj, ruhatárdíj nincsen.** Hölgyek az alkalomnak megfelelő egyszerű ruhában, míg az urak egyenruhában vagy sötét estélyi öltözetben je'ennek meg. E hölgyösszejövetelekre külön meghívók is adatnak ki. A meghívók birtokosai személyesen vendégeiket is bevezethetik. Háziasszony: Kirchner Hermanné (ny. altábornagy neje). Főrendező: De Sgardelli Caesar, aki d. u. 3 és 4 óra között telefon útján bővebb felvilágosítással is szolgál. (Telefon: József 11-83.)

9. Kérdés. Valakinek kertje közvetlenül a Duna partján van. Az elkerített kert nyitva maradt kapuján betéved egy vidra. A kert gazdája megfogja s megnyúzván, az állat bőrét tulajdonába veszi. Jogosan járt-e el?

Válasz. A vidra ragadozó és kártékony vad. Az ilyen vadat az a földtulajdonos is, aki egyébként vadászatra jogosítva nincsen, saját telkén bármikor elpusztíthatja. A pusztításnak azonban nem szabad vadászias eljárással történnie, mert ez a vadászati jog megsértése lenne. A tulajdonos telkére tévedt kártékony vad a tulajdonosra nézve uratlan jószág, amelynek tulajdonát, elpusztítani jogosítva lévén, jogosan szerzi meg, ha a vadat elfogja.

10. Kérdés. A csendőrzárór portyázás közben azt észleli, hogy egy uradalmi kocsis hajtotta jármű a vármegyei szabályrendelet tilalma ellenére névjelző táblával nincs ellátva. A kocsis, előadása szerint, gazdájának több ízben tett jelentést a névjelző tábla alkalmazásának szükségességéről, de a gazda figyelmen kívül hagyta jelentéseit. Kit terhel a felelősség az elkövetett kihágásért?

Válasz. A járőr foglalja jelentésbe észleleteit és a jelentést terjessze be az illetékes közigazgatási hatósághoz. A vármegyei szabályrendelet rendelkezései döntik el azt, ki felelős a kihágásért, a kocsis-e vagy pedig gazdája, esetleg mind a ketten? Ha a szabályrendelet a jármű tulajdonosát kötelezi a névjelzőtábla alkalmazására, akkor a jármű gazdáját vonják felelősségre, a kocsist legfeljebb akkor, ha a névjelző tábla alkalmazása az ő gondatlansága vagy szándékos cselekedete miatt maradt el. Ha a jármű vezetőjét, hajtóját kötelezi a szabályrendelet a névjelző tábla alkalmazására, természetesen csak ezt terheli bünvádi felelősség, amely alól szabadul annak bebizonyításával, hogy gazdája annak alkalmazását tiltotta vagy megakadályozta.

11. Kérdés. Az I. r. gyanúsított a sértettre uszítja a kutyáját s egyúttal feleségét, a II. r. gyanúsítottat felszólítja, hogy a láncra kötött kutyát bocsássa szabadon. Az eleresztett kutya a sértettre ugrik, megharapja, az így okozott sérülésbe a sértett belehal, mert a harapott seb fertőzést kapott. Mi a helyes minősítése a gyanúsítottak cselekményének?

Válasz. Mindkét vádlott szándéka a sértett bántalmazására irányult. A kutya a bántalmazás eszköze volt. Az I. r. gyanúsított, a cselekmény tervezője, felhívta feleségét a kutya eleresztésére és a kutyát a sértettre uszította. A II. r. gyanúsított a bántalmazás eszközt, a kutyát szabadjára eresztvén, a bántalmazásra alkalmassá tette. A két gyanúsított cselekvése tehát egymást kiegészítő egységes, a bántalmazást létrehozó ténykedés, amely a bűncselekménynek együttesen és közösen elkövetését jelenti. A bűncselekmény, minthogy a gyanúsítottak szándéka nem irányult a sértett megölésére, halált okozó testi sértés büntette. (Btk. 306. §.)

12. Kérdés. A sértett bebutorozott, különálló házában lévő lakását a hozzátartozó kerttel haszonbérbe adja a tettesnek. A megkötött szerződés feltételeinek biztosítására a tettes óvadékot tesz le a sértett kezébe. Kiderülvén, hogy a tettes a bérelt területen levő több ingóságot, ezek közt egy régi művű faliorát jogtalanul eladott, a sértett sikkasztás miatt feljelenti a tettest, mire ez azzal védekezik, hogy az átadott biztosíték összege fedezi a kárt s így neki bünvádi felelőssége nincsen. Helytálló-e ez a védekezés?

Válasz. Az állandói bírói gyakorlat szerint a megfelelő óvadék csak a helyettesíthető dolgok eltulajdonítása esetében zárja ki a sikkasztást, nem helyettesíthető dolgokat azonban rendszerint nem azzal a feltétellel adnak át másnak, hogy azok eltulajdonítása után az átadó megelégszik az érték megtérítésével. Az ilyen dolgok eltulajdonítása tehát mindenképen a tulajdonos beleegyezése nélkül történik, s így az eltulajdonító, tekintet nélkül letett óvadékára, sikkasztásért bünvádi felelősséggel tartozik.

13. **Kérdés.** *A felbújtó rábírta a tettest arra, hogy a sértettet alaposan verje meg. A tettes a kocsmába megy, itt bevárja a sértettet. Az ittas állapotban lévő tettes megtámadja a sértettet s késével szíven szúrja. A sértett meghal. Felelős-e a felbújtó a halálos eredményért, holott a sértett megölése nem volt tárgya a felbujtásnak?*

Válasz. A kérdésben foglalt eset szerint nem vitás, hogy a felbújtó a sértett bántalmazására a tettest rábírta. A bűnvádi felelősség szempontjából közömbös, hogy a felbújtó óhaját, szándékát meghaladó módon végződött a bűncselekmény. A sértett halála a felbújtó által akart bántalmazás okozata. Ezért az okozatért tehát a felbújtó is felelős.

14. **Kérdés.** *A teherben lévő nő egy bábához megy s előadja, hogy magzatától szabadulni szeretne. A bába erre a nőt lefekteti, hasát nyomkodni és kenegetni kezdi, majd kézzel annak hüvelyébe is belenyúl. A teherben lévő nő ezek után otthonába tér, de az elvetélés nem következett be, hanem bizonyos idő múltán rendes módon egészséges gyermeket szült. Bűncselekményt követett-e el a bába és a terhes nő?*

Válasz. A teherben lévő nőnek is, a bábának is az volt a szándéka, hogy a méhmagzat eltávolíttassék. Az a mód, ahogy a bába eljár, a méhmagzat eltávolítására, elvetélés előidézésére alkalmas volt. Kétségtelen az is, hogy az elvetélés elmaradása nem a két nő akaratán múlt. Ily körülmények közt a két nő cselekménye a Btk. 285. §-ába ütköző magzatelhajtás büntettének megkezdését foglalja magában.

15. **Kérdés.** *A sértett a tettesek sertését mezei kártétel miatt behajtotta. Ezt bejelentette a község előjáróságának s annak tudtával a sertést a lakásához tartozó pincébe zárta. Éjjel a tettesek a sértett beleegyezése nélkül behatoltak lakása udvarára, lefeszítették a pinceajtó lakatját és a sertést elhajtották. Mily bűncselekményt állapít meg a tettesek eljárása?*

Válasz. A sértett udvarára való behatolás, a pinceajtó zárjának lefeszítése és a pincébe való jogtalan bemenetel a Btk. 330. §-ába ütköző, a 331. §. 2. pontja szerint minősülő magánlaksértés büntette. A sertés elhajtása külön bűncselekmény: a Btk. 368. §-ába ütköző jogtalan elsajátítás vétsége (nem lopás, mert a sertés a tettesek tulajdona volt, a sértettnek csak zálogjogát érte sérelem).

16. **Kérdés.** *Valaki künn a határban jár, segítség utáni kiáltásra lesz figyelmessé. A hang után indulva, szemtanuja lesz annak, hogy egy hatalmas termetű férfi egy zsenge korú leánykán erőszakot akar elkövetni. Az állati indulatában felgerjedt férfira kiált, mire az fényegető szavakat használ, még nagyobb dühvel veti magát a lánykára, szemmel látható lévén, hogy annak ellenállását mihamar legyőzi, mire a helyszínére érkezett idegen a feldühödt férfit agyonlövi. Jogos védelem esete-e ez?*

Válasz. Igen. Nemi közönségre irányuló erőszakos cselekmény oly támadás, melynek elhárítására nemcsak a megtámadott személy, hanem bárki más ölési cselekményt is alkalmazhat.

17. **Kérdés.** *A magyar kir. kormány megbízásából bizottság utazik külföldre, fontos állami ügyben. Mikor a bizottság tagjai megjelennek a pályaudvaron az elutazás előtt, nagyobb fegyveres csoport körül fogja őket s a náluk talált iratokat tőlük elveszik. A fegyveres csoport tagjai közül az egyik az összezsúrdult néptömegnek ezután arról szónokol, hogy a kormány megbukott s helyét ez a fegyveres csoportosulás fogja elfoglalni. Mily bűncselekmény forog itt fenn?*

Válasz. Az a fegyveres csoportosulás, amely a pályaudvaron a bizottság elutazását megakadályozta, kétségtelenül a közbéke megzavarására alkalmas tömeg. Minthogy a bizottság a m. kir. kormány képviselőiben járt el oly munkakörben, amely a kormány hivatalához tartozik, a bizottság elutazásának megakadályozása a kormány erőszakos megakadályozása volt hivatalának szabad gyakorlatában.

A leírt cselekmény tehát a Btk. 152. §-ába ütköző lázadás büntette. Az a szónoklat, amelyet a csoport egyik tagja a bűncselekmény végrehajtása folyamán elmondott, a csoportosulás céljainak megvilágítását

foglalja magában. Ez a beszéd ugyanis azt teszi nyilvánvalóvá, hogy az erőszakos fellépés a kormány ténykedéseinek megakadályozását célozta.

Ha ugyanis ez a célzat nem bizonyítható s az sem világos, hogy a tettesek a bizottság jellegéről és rendeltetéséről tudtak, akkor az 1914:XL. t.-c. 1. bekezdésébe ütköző, a 3. §. szerint minősülő hatóság ellen való erőszak büntetéről van szó. A támadás ugyanis nem közvetlenül a kormány tagjai, hanem annak képviselőiben eljárók ellen irányult, akikről nem volt és nem lehetett mindenki előtt nyilvánvaló valódi jellegük, jelentőségük és rendeltetésük.

Ha a bizottság tagjai nem az egész kormány megbízásából jártak el, hanem csak egyes miniszterek képviselői voltak, lázadás nem forog fenn, hanem hatóság ellen való erőszak, mert a lázadásnak a kormány ellen kell irányulnia.

18. **Kérdés.** *Egy aratómunkás, mint részes arató buzában kapott munkabér-illetményét apósának adja át ideiglenes megőrzés végett, aki azt nyitott kocsiszinjében helyezi el. Az após unokája elloppja a megőrzés végett e. helyezett több zsák buza egy részét. Ki az elkövetett lopásnak sértettje? Magánindítványra vagy hivatalból üldözendő-e ez a lopás?*

Válasz. Amint látható, a kérdésben említett eset ú. n. *családi lopás*. Ilyen esetben törvényeink intézkedései szerint az államhatalom nem tart igényt a közbűvadás jogaira, hanem a sértett kívánságától teszi függővé e jog gyakorlását. Az állam méltányolja ilyen esetben azt, ha a család jó hírnevét a károsult, a megsértett jogú fél nem akarja meghurcolni a törvényszék tárgyalótermében.

A fennforgó esetben a sértett fél elsősorban az aratómunkás, a tulajdonos, akinek tulajdonjogát sértette a tolvaj. De kétségtelenül sértett a letéteményes após is, akinek birtaló jogát sértette a tolvaj; annyival is inkább sértett fél ez, mert a károsult tulajdonos fellépése esetén kártalanító felelőssége nem alaptalanul vitatható.

Már most a tolvaj a tulajdonos sógorának fia, a letéteményesnek pedig unokája. Ilyen rokonsági viszony van a tolvaj és a sértettek között.

A Btk. 342. §-át tekintve a sógorsági viszony nem állapít meg oly rokoni viszonyt, amely a lopást közös háztartásban élés esetén kivülről indítványi jellegűvé tenné. Az unoka ellenben lemenő ágbeli rokona lévén a másik sértettnek, e részről a lopás indítványi jellegű. Szerintünk ez az eset olyan, hogy itt első sorban nem a tulajdonost, hanem a letéteményest kell sértettnek tekinteni s figyelemmel a törvény szellemére, az ő fellépéséhez kell fűzni a büntető jogi következményeket. Ezért a cselekményt indítványi jellegűnek kell tekinteni s ha ez a sértett nem tesz indítványt, az eljárás megindítását mellőzni kell.

19. **Kérdés.** *A község határában talált holttestről a tettes két aranygyűrűt eltulajdonít. Mily törvényhelybe ütközik ez a cselekmény?*

Válasz. Ha temetőben lévő holttestet fosztanak ki, a cselekmény a Btk. 336. §-ának 2. pontja szerint minősülő lopás. A talált holttesten lévő tárgy nem esik az elveszett és megtalált tárgy fogalma alá, mert a talált holttesttel minden körülmények közt rendelkezik a hatóság, ennek rendelkezései után pedig az esetleg jelentkező hozzátartozók joga nyílik meg a holttest eltemetésének rendezésére. Ezt mindenki tudja. Az ilyen holttest kifosztása tehát lopás, amely a lopott tárgy értéke szerint minősül büntetté vagy vétségé.

20. **Kérdés.** *Valaki szolgálati viszonytal kapcsolatosan bérelt lakásából egy részt albérletbe ad. A szolgáltató a szolgálati viszonyt megszüntetve a főbérlet elbocsátja szolgálatából. Köteles-e az albérlet a lakásból távozni, tekintve azt, hogy a főbérlettel szerződésileg hosszabb albérleti időtartamot kötött ki?*

Válasz. A fennálló jogszabályok szerint a szolgálati viszonytal kapcsolatosan bérelt lakás bérlete megszűnik a szolgálati viszony megszűnésével, ha csak az érdekelt felek ezzel ellenkező megállapodást nem kötöttek egymással. A szolgálati viszony megszűnésekor az ezzel kapcsolatban bírt lakást ki kell üríteni. Minthogy az albérlet a főbérlettel van jogviszonyban, a szolgáltató kívánságára neki is feltétel nélkül el kell hagynia az albérletben bírt helyiséget.

21. Kérdés. Mi az öröklési jogban a törvényes osztályrész (kötelesrész)? Kik jogosultak erre?

Válasz. A kötelesrész az örökhagyó legközelebbi vérokonainak azt az igényét jelenti, hogy az örökhagyó végső akarata ellenére is hivatva vannak örökölni a hagyaték bizonyos hányadát. A bírói gyakorlat a kötelesrészre vonatkozó jogot nem is teljinti öröklésre irányuló jognak, hanem az örökhagyó kedvezményezett az örökösével szemben támasztható olyan követelésnek, amely a hagyaték becsértéke bizonyos hányadának a kötelesrészre jogosult részére való kiszolgáltatására irányul. A kötelesrészért támasztott igény tehát pénzkövetelés.

Kötelesrészre az elhunyt örökhagyó egyenes leszármazóinak és életben levő szülőinek van igénye. Tehát például kötelesrészre van igénye a törvényes házasságból született gyermeknek. Távollabbi leszármazó (unoka) csak akkor igényelhet kötelesrészt, ha kötelesrészre közvetlenül jogosított törzselődjük az öröklési kapcsolatból kiesik. Az örökhagyó szüleinek csak akkor van kötelesrészre igénye, ha mincs leszármazó. A kötelesrészre jogosítottnak ebbeli joga, ha annak érvényesítése előtt elhal, átszáll örökösére.

A kötelesrész törvényes mértéke annak az összegnek fele, amely értéket a kötelesrészre jogosított az örökhagyó után mint törvényes örökös örökölt volna akkor, ha az örökhagyó végső intézkedést nem hagyott volna hátra.

A kötelesrészre jogosítottak kötelesrészüket az örökhagyó által életben tett ajándékozások esetén is követelhetik. Ha a kötelesrészre jogosított azt látja, hogy az életben levő, kötelesrészt adni köteles egyén pazarol, zárlatot kérhet vagyonára, sőt gondnokság alá helyező eljárást is indíthat.

22. Kérdés. Büntetendő cselekményt követ-e el az, aki saját tanyai telkén szomszédjának kutuját lelövi?

Válasz. Ha a kutya a telken kárt tett, vagy a telken való esatangelása kártétel veszélyét rejti magában, vagy ha a kutuját gazdája szabályellenesen (például ebzárlat esetén) hagyta szabadon, akkor a kutya lelövése nem bűncselekmény. Ha azonban ezek a feltételek nem forognak fenn, tekintve különösen azt, hogy a kutya elkerítetlen helyre tévedt be, a kutya elpusztítása megállapítja a Btk. 418. §-ába ütköző idegen ingó vagyon megrongálásának vétségét.

23. Kérdés. Valaki beadványt készít a hatósághoz, amelyben egy közhivatalnokot súlyos visszaélések vádjával illet. A beadványt elviszi egy ismerőséhez, felolvassa azt annak, majd felhívja, hogy azt ő is írja alá. Az illető eleinte vonakodik, de a rábeszélő szavak hatása alatt aláírja. A beadvány tartalma miatt a megvádolt tisztviselő rágalmazás miatt feljelentést tesz. Milyen a bűnvádi felelőssége annak, aki a beadványt csak éppen aláírta?

Válasz. Minthogy az aláírás teljes tudatossággal történt, a beadvány pusztán aláírója is, mint olyan felel, aki magát a beadvány tartalmával azonosította, annak céljáról tudott, tehát a beadvány készítőjének tettestársa a büntetőjog szempontjából.

HIREK

Száhlender Béla altábornagy esküvője. Száhlender Béla altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője, folyó évi február hó 12-én özv. gróf dr. Bethlen Károlyné, szüil. Nemeskéri Kiss Mária úrhölgygel Budapesten házasságot kötött.

Kormányzó Úr elismerése. Kormányzó Úr Ó Főméltósága Kenderesről történt elutazása alkalmával Hertelendy Ignác százados, örökülönítményparancsnok jelentkezését a vasútállomáson fogadni méltóztatott, mely alkalommal az örökülönítmény és a kenderesi őrs által teljesített szolgálatokért legmagasabb köszönetét nyilvánította.

Ugyancsak legmagasabb elismerését fejezte ki a Kormányzó Úr Ó Főméltósága 1926. évi nyári tartózkodása alkalmával Gödöllőre vezényelt tiszteteknek és legénységnek a teljesített szolgálataiért.

Kitüntetés. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága az 1925. évi árvízveszedelem alkalmával élet- és vagyonmentés körül kifejtett önfeláldozó, kiválóan hátor magatartásukért Hegyi József és Cs. Szabó István törzsrőmestereknek az V. osztályú magyar érdemkeresztet és Kiri Sándor csendőrnek a magyar érdemérmét a zöld zalagon adományozta.

Dicséret. A belügyminiszter úr Debreczeni József tiszthelyettest az 1925. évi békés-bihari árvízveszedelem alkalmával a mentési munkálatok körül kifejtett kitünő szolgálataiért dicséret okirattal látta el.

A m. kir. szombathelyi III. sz. csendőr kerület parancsnoka Szabó Mózes tiszthelyettest, mert mint isaszegi őrsparancsnok az Isaszeg és környékén 1924-25. évben elkövetett, összesen 15,685.000 korona kárértékű tizenötrendbeli lopás tetteit fáradhatatlan huzgalommal párosult szaktudással lefolytatott nyomozással kiderítette és azokat az igazság-

Csendőrségi szállító!

A M. kir. Belügym. körrendelet 121087/eln. VI. e. 1926. szám alatt a csendőrlegénység részére engedélyezett

újrendszerű

khaki társasági sapka már kapható

a 38 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6,

a Keleti p.-udvar érkező oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21-78.

Kérje

a legújabb árjegyzéket!

A Csendőrségi Lapok részére **HIRDETÉSEKET**

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**

VI., Révay-utca 22. **vesz fel.** Telefon: T. 157-83.

Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

Órák

Gábor Lajos

Budapest, V., Lipót-körút 30.

Ékszeresek

— Kérjen órák és ékszerekből ingyen árjegyzéket, mely szerint 3-5 havi részletre vásárolhat. —

Készpénzfizetés mellett 10% engedmény.

szolgáltatás kezébe juttatta, kerületi parancsnoki dicsérő okirattal látta el.

A Hadtörténelmi Múzeum fejlődése. Néhány évvel ezelőtt még nagyon kevesen tudták róla, hogy a Hadtörténelmi Múzeum szorgos, lankadatlan munkát végez, gyűjti a mult, a dicső tettek, a nemes erények emlékeit. A Múzeum lelkes munkájának eredményeképpen ma már országgszerte ismerik az intézményt s az eddig féltve őrzött ereklyék, emlékek előkerülnek az egyesek kicsi, külön-külön múzeumaiból, hogy egy helyre gyűjtve beszédesebben hirdethessék a magyar hősiességet az egész világ most élő emberei és a jövő nemzedékek előtt. Az intézmény ma már tekintélyes anyaggal és az áldozatkészség állereiből összegyűjtött jelentékeny alappal is rendelkezik ahhoz, hogy munkájában fennakadást ne szenvedjen. Önálló sajtóorgánuma is van, a Hadimúzeumi Lapok, amely évente 10 füzeteszerű, terjedelmes számban jelenik meg. Előfizetési díj: egész évre 8 pengő, félévre 4 pengő, egyesületi tagoknak a rendes előfizetési díj fele. Érdekes és tisztán magyar vonatkozású hadtörténelmi emlékek, ismeretek töltik be a lap hasábjait, mind olyan dolgok, amelyek lekötik az érdeklődést s az ismereteket növelik. A legmelegebben ajánljuk olvasóinknak, hogy az aránylag csekély előfizetési díj ellenében ezt az igen értékes, színes és érdekes ismeretforrást minél számosabban fordítsák hasznukra. Előfizetést elfogad a Hadtörténelmi Múzeum, Budapest, Mária Terézia laktanya.

Elöléptek: Őrmesterré: az I. számú csendőr kerületben: Mohács János, Hatóka Károly, Melis Ferenc, Agocs János, Dobrica András; a III. számú csendőr kerületben: Farkas Pál II., Pintér József II., Somogyi István, Varga Ferenc I., Varga András és az V. számú csendőr kerületben: Tóth Sándor VI. csendőrök.

Házasságot kötöttek: az I. számú csendőr kerületben: Bokor Jakab tiszthelyettes özv. Giesz Gyuláné szül. Kosiczki Erzsébettel Rákosszentmihályon, Nagy Gábor II. törzsőrmester Pap Juliannával Nagykörösi, Kovács András őrmester Kiss Juliannával Albonyban; a III. számú csendőr kerületben: Győre István tiszthelyettes Nagy Annával Szepetken és a VII. számú csendőrkerületben: Závaczky Agoston törzsőrmester Stefák Karolinával Székszőn.

**HEGEDŰ
HARMONIUM
TÁROGATÓ
CIMBALOM
HARMONIKA
CITERA**

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művészi javít, legjobb húrokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyár
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény.

Modern BUTORSZALON
ÜLLŐI-UT 14. BAROSS-UTCA 11.
Olcsó szolid kiszolgálás! Cégtul.: **Gáspár Nándor.**

Legjobb az extra erős kivitelű

DÜRKOPP *

DIANA

KERÉKPÁR *

lámpával és teljes felszereléssel
220 pengőért!

Ez a csendőrnek a legmegfelelőbb kerékpár.

Kapható: KOVÁCS FERENCNÉL
Szombathely, Király-utca 13. sz.

Kérelmek. Kölesönös áthelyezésüket óhajtják: Pesti István kurdí őrsbeli (szekszárdi osztály) csendőr a kecskeméti osztály területére; Sült Károly kápolnai őrsbeli (egri osztály) csendőr a debreceni vagy nyíregyházi osztály területére; Gelencsér György csákkberényi őrsbeli (székesfehérvári osztály) csendőr a budapesti kerület területére; Skiba István és Bíró József kárászpusztai őrsbeli (pécsi osztály) csendőrök a kaposvári osztály területére. Kérik kölesönös áthelyezésüket óhajtó bajtársaikat, hogy címüket közöljék velük.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt megfelelően honoráljuk. Kéziratot nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ívnek csak egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és könnyen olvasható írással írni. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát fölösleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligéből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A Csendőrségi Lapok részére szánt pénzküldeményeket ne a szerkesztőségnek, hanem a Nemzeti Hitelintézet Budapest—Krisztinavárosi fiókjának tessék beküldeni (Postatakarékpénztári chequeszámla: 1672.). A szelvényen mindig jelezni kell, hogy az összeg a Csendőrségi Lapok folyószámlájára lett befizetve. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének Budapest, I. ker., Vár, Országház-utca 30. szám.”

Szeretném kikeresni. 1. Forduljon kérdésével a Hadtörténelmi Levéltárhoz (Budapest, Vár, Bécsikapu-tér 4. sz.). 2. Kitüntetéseit az osztályparancsnokságtól nyert adatok alapján vettük fel a mult évi és a folyó évi zsebkönyvbe.

Szolgálati ügy } alkalmával sok időt és fáradságot takarít
Magánügy } meg, ha megbízható kerékpáron jár.

Kizárólag a m. kir. csendőrség
véglegesített egyéni részére:

12 havi részletre	Automata	260 pengő	Victoria	240 pengő
	Victoria Luxus		Praeciosa	

Még ma küldje el megrendelését vagy kérjen részletes ismertetést levelezőlapon.

KOVÁCS JÓZSEF
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18. sz.
Nyugati pályaudvar mellett. Telefon: L. 985-27

Kerékpár, motorkerékpár, varrógép, sportcikk, gummiáruk. Csoportos alkatrész- és felszerelésrendeléseknél részletfizetés.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAP-lan **PAP**-lan **PAP**-lan

kárpitosárú,
vas- és rézbútorgyára

szőnyeg, pokróc, függöny, ágy- és asztalterítők, gyermekkoszók, nyugszékek, leányszoba-, előszoba- és kertbútorok, ernyők és sátrak minden kivitelben kaphatók.

GICHNER JÁNOS
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körut 20. sz.
Nagy katalógust 4000 korona ellenében postán küldök.
A M. kir. Csendőrség kötelékébe tartozóknak 5% engedményt adok.

Dráva. 1. A községi előjárósággal igazoltassa, hogy a 25 hold földet édesanyja, kiskorú fivére és nővérei megművelni nem tudják s egyedül Ön az a családban, aki erre képes volna, ha a csendőrségtől elbocsájtának. Ezt az igazolványt csatolni kell a belügyminiszter úrhoz (VI. b. oszt.) címzett kérvényéhez, amelynek felterjesztését őrskihallgatáson kérje. 2. Olvassa el lapunk legutóbbi számában „Ujvidék” jellegre küldött üzenetünket. 3. Írják mindkétféleképpen: „bocsátkozik” és „bocsájtkozik”. A szó eredete: „bocsájtani”. Levélhez mellékelte 40 fillért lapunk javára bevételeztük.

K. J. M. Azt ma még senki sem tudja megmondani, hogy a valorizáció mikor és milyen arányban fog megtörténni.

Nagyhortobágy. A keresett cím: Budapest, I., Budafokint 41. a. III. 13.

Buza. Útmesteri tanfolyamra csak akkor pályázhatik, ha megszerezte az igényjogosultságot. Ennek pedig az a feltétele, hogy 12 évi tényleges szolgálata legyen, amely időből 8 évet altiszti rendfokozatban (tizedestől felfelé) töltött. Önnek még sokáig kell szolgálnia, hogy azt elérhesse.

Csiz. 1. Az 1924. évi 120.292—eln. VI. c. 1924. sz. rendelettel kiadott emlékeztetőlap „Jegyzet” rovatának 9. pontja szerint már akkor is csak őrmestertől felfelé volt engedélyezve a fekete pantalló viselése, Önre tehát a kihordási idő nem vonatkozik, mert fekete pantallója nem is lehetett. 2. Az ideglenes ruhagazdálkodási utasítás 6. §-ában foglalt ruházati cikkeket leszereléskor és amikor azok kicserélését alá kerülnek, a kapca kivételével, be kell szolgáltatni. 3. Az intézkedés hamarosan kimegy. 4. Házi szövessel foglalkozó könyvet beszerezhet Kókai Lajos könyvkereskedésében, 2—3 pengő árban, postai megrendelés útján is. A kereskedés címe: Budapest, IV., Kamermayer-utca 3.

Törökszentmiklós. Elintézés alatt álló szolgálati ügyekről nincs módunkban felvilágosítást nyújtani; de még ha erre lehetőségünk volna is, akkor is elzárkóznánk az ilyen kérések teljesítése elől, mert ezzel megsértenők a szolgálati rendet.

Vásznat. A tömeg számára készült fehérnemű anyagát a kincstár alkalomról alkalomra versenytárgyalás útján szerzi be, vagyis attól a cégtől vásárolja, amelyik a legolcsóbb és legjobb ajánlatot teszi. Magánosok számára ezen az úton anyagot beszerezni nem lehet.

Tölggyfa. Az ellenőrző szolgálatot szükségig rendszerint nem lehet előírni. Időmeghatározás nélkül lehet pl. egy nyomozó járőrt kivezényelni, amikor nem lehet tudni, hogy a szolgálat meddig tart. Az ellenőrző szolgálatról azonban pontosan meg lehet állapítani, hogy mennyi időt vesz az igénybe. Ha azután előre nem látott akadályok merülnek fel (pl. a járőrt nem találta fel s azért annak elébe kell portyáznia), még mindig megvan reá a mód, hogy késését igazolja.

Tóth. Olvassa el „K. J. M.” jellegre küldött üzenetünket.

Igényjogosult S. H. Az igényjogosultsági igazolvány elnyeréséhez szükséges 12 évet a megszakításokra való tekintet nélkül számítják. A megszakítás időtartama természetesen a szolgálati időbe nem számít be. Az igazolvány iránti kérelmét 11 év 6 hónapi szolgálat után már beadhatja.

1111. A szép tavasz. 1. A nőtlen csendőrök a közzgazdálkodás terhére nem kötelesek a nős altisztek részére tisztító szereket vásárolni. 2. Az intézkedés hamarosan kimegy. 3. A csendőr zenekar újbóli felállításáról nincs szó. Nagyon tarka, nehézkes jelgét választott, máskor elégedjek meg egyszerűbbel is.

Cegléd. Nem írta meg, hogy a katonaságnál elérte-e és mikor a tizedesi avagy ennél magasabb rendfokozatot. E nélkül nem tudjuk megmondani, hogy a levelében említett időben tényleg igényjogosult lesz-e. Tekintse irányadónak azt, hogy a 12 évi szolgálatból 8-nak altiszti rendfokozatban töltöttnek kell lennie s az altiszti rendfokozat a tizedességtől számít. Egyébként az igényjogosultsági igazolvány iránti kérelmét adja elő annak idején őrskihallgatáson s őrsparancsnoka a többit majd elintézi.

Bélyegzők, festékpárnák, zománctáblák

Beér Sándornál

Budapest, V. ker., Gróf Tisza István-utca 5. sz.

Telefon: 972—54.

• **Csendőrtisztek és altisztek figyelmébe!** •

LANÁRIA POSZTÓGYÁR R.-T.

BUDAPEST

V. KER., FALK MIKSA-UTCA 20. SZ.

3 havi részletfizetésre szállít félfinom zubbony-nadrág szövetet leszállított áron. —

BÚTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
olcsón VI., **Ó**-utca

Postások és rendőrség szállítója.

Több mint 31 év óta a világot uraló eredeti angol

The Champion kerékpárokat

3 évi jótállással havi 20 P részletre, kerékpáralkatrészeket, lánc, pedál, nyergeket nagybani gyári árban, külső gummik 6*80 pengőtől, belsők 2*10 pengőtől, Motóbécane francia motorkerékpárokat 840 pengőért szállítunk.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és motornagykereskedők

Nagy árjegyzék 500 képpel ingyen. Budapest, VIII. József-körút 41.

12 havi részletre kaphat háló-, ebédlő-,
bútort úriszoba és konyha-
a legolcsóbbtól a leg-
drágább kivitelig.
BLEIER Rákóczi-út 30. felemelet.

FIGYELEM! A m. kir. Csendőrség legolcsóbb beszerzési forrása. **FIGYELEM!**

Mindenfajta

CIPŐT + CSIZMÁT készpénzáron vásárolhat **hat havi lefizetésre**

Nyomtatvánnyal és felvilágosítással készséggel szolgál a

NORMA CIPŐKERESKEDELMI R.-T.

Telefon 79—79. Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 13. szám. Telefon 79—79.

B. J. 1. Ha az örs lemond a földbirtokrendezés során számára juttatott földről, azt nem lehet egyszerűen csak átírni az egyes csendőrök nevére. A csendőrség tagjai saját személyükre ugyanolyan uton igényelhetnek földet, mint akárki más. Ez iránt a Földbirtokrendező Birósághoz kell kérelemmel fordulnia. 2. Olvassa el lapunk 1924. évi 9. számában „F. J. tiszthelyettes, Nagyoroszi” jellegre küldött üzenetünket, az ott közölt irányelvek alapján maga is könnyen kiszámíthatja a nyugdíjba beszámítható szolgálati idejét, amire mi nem tudunk időt szakítani.

Kanalas. A középiskolákban tandíjkezdvevényben részesülnek az állami alkalmazottak gyermekei. Csupán azt kell igazolni, hogy az apa állami alkalmazott. Ha a fiú különösen jó tanuló, esetleg teljes tandíjfelengedésben is részesülhet. Mi helyesebbnek tartjuk, hogy — ha csak a fiú különösebb szellemi képességekkel nem rendelkezik — inkább reális pályára adja, mert Magyarország a jelenlegi szűk határai között a már kész, diplomás embereket sem bírja teljes számban foglalkoztatni s a viszonyok javulását remélni addig, amíg az ország határait széjjel nem toljuk, nem lehet. Egy jó kereskedő vagy iparos mindenkor megtalálja a biztos kenyerét és a keresztény magyar társadalomnak is szinte létérdeke már, hogy a fiai a szabad pályákon is otthonosan mozogjanak.

79. E. Előnyben azok a tiszthelyettesek részesülnek, akik külszakasparancsnokok. A rendelet így szól, ezen változtatni nem lehet, indok nélkül semmiesetre sem történt ez az intézkedés. Hiába fordulna orvoslásért felsőbb helyre. Különben sem tartjuk valami ildomosnak, hogy olyasmivel nincs megelégedve, amit ajándékképpen kapott. Egy csendőr tiszthelyestestől emelkedettebb gondolkodást várnaunk s még ha vélt avagy talán valóságos sérelem érte volna is, akkor is szó nélkül el kellene amellett haladnia, mert követelni csak azt lehet, ami illetékes. Különösen, amikor olyan kiesinységről van szó, hogy ha még sokat jár utána, ráfizeti a postaköltségekre.

Láng 7. A tömegvagyonból előirányzott féltalpat magán lábbelire nem használhatja fel.

P. Mérgek. Szolgálati úton értesülni fog róla, hogy mikor jelentkezhetik lovagló tanfolyamra.

1884. Ön azt írja, hogy a büntetést nem kell tekintetbe venni, mert az előjárói előtt Ön megbízható. Azt még igazán nem hallottuk, hogy valakit azért büntettek volna meg, mert — megbízható. Az Ön beállítása szerint majdnem így áll a dolog. S ha Önt az elkedvetleníti, bizony éppen ezzel állítja ki megbízhatóságáról a nem valami kiváló bizonyítványt. Gondolkozzék rajta, be fogja látni, hogy nekünk van igazunk s hogy más úton-módon kell keresnie a boldogulást és pedig úgy, hogy a büntetést bizony nagyon is tekintetbe veszi.

Kaposvár. Kőszeghy Antal ny. ezredes Budapesten, L. Attila-körút 51. szám alatt lakik. Hübner Imre volt tart. hadnagy tartózkodási helye ismeretlen. 2. Vegye meg a vitézi rend Kiskatáját, abban megtalálja az adatokat, amelyeket nekünk itt lehetetlen leközoelni teljes részletességgel. Megrendelhető a budapesti vitézi székkapitányságnál (Budapest, Ujváros háza épülete, Váci-utca 62. sz.). Utánvétellel kérje s levelét vitéz Vassányi Béla százados nevére címezze.

Tiszahát. Olvassa el a minden örsön meglevő 156.600/VI. b. 1925. sz. alatt az utazási illetményekre vonatkozólag kiadott rendelet 4. §-ának B. fejezetét, ott mindent megtalál, amire kívánsi.

Újfalú 1878. Szerezzen be írásbeli igazolást arról, hogy a testülettől távol töltött időt az államvasutaknál töltötte s ott állásban volt, amely nyugdíjképes és hogy a nyugdíjjárlékokat rendszeresen be is fizette. Azután örskihallgatáson kérje ennek az igazolványnak a kerületi parancsnoksághoz való felterjesztését azzal a kérelemmel, hogy az abban tárgyalt körülmény állományparancsban letárgyalassék és anyakönyvi lapjába bevezetessék. Így nyugdíjaztatásakor nem kell majd semmiféle kérvényt felterjesztenie.

SÁRGA JÁNOS

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰTŐVÖS

cs. és kir. udvari szállító

IV., KIGYÓ-UTCA 5. Klotild-palota

Brillians, aranyékszerek. Ezüstárak. Verseny- és dísz tárgyak. Evőeszközök. Elsőrendű, mindennemű svájci órák a legjutányosabb áron. Kedvező részletfizetés mellett is. Óra- és ékszerjavítások. Saját műhely.

CSENDŐR-

tisztek, altisztek

és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzárón

a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha- szöveteket, bélésárakat, vásznot, sifont, zefireket, és egyéb vászonárakat, női s férfifehéreneműeket készen és rendelésre,	törülközőket, abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, kesztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, fűg- göny és függönykelméket,
---	--

uj, gyárilag sterilizált ágtyollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket, selymeket, valamint díszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1927 április hó 1-ével kezdődnek.

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál

Budapest, VI., Andrássy-út 83-85 sz.

Telefon 980-22.

BÚTORCSARNOK

ERNST GYULA, BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 33

(Klauzál-utca sarok)

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak őrési választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

Underwood, Royal, Remington stb.

írógépek 12 havi részletfizetésre, készpénz árban, az összes rendszerű gépek becsere-lése és vétele (csak Mignon-t nem) szakszerű javítása. Írógépkellékek stb.

NÉMETH LÁSZLÓ

Írógépbehozatali és Kereskedelmi Vállalata

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

(törvényszék mellett)

Fenyveserdő P. M., Nagymaros. Olvassa el „Csiz” jellegére küldött üzenetünk 3. pontját.

Meesekalja. 1. Aki az 1912—13. évi szerb határmenti mozgósításban részt vett, annak ezt a körülményt az anyakönyvi lapjába bejegyezték. A mozgósítás alatt a temesvári hadseregparancsnokság területén, vagyis akkor hadműveleti területen teljesített szolgálat ideje kétszeresen számít be a nyugdíjába, de csak a valóságban ott teljesített szolgálat ideje. 2. Kérelmezheti a nyugdíjaztatása alkalmával. Természetes, hogy okmányokkal kell igazolnia azt, hogy nem a saját hibájából keletkezett a megszakítás. 3. A nyugdíjban nősültek is részesülnek családi pótlékban feleségük és gyermekeik után is, ha azok ellátatlanok (16 éves korukig, azután 24 éves korukig akkor, ha kiváló eredménnyel végzik tanulmányukat). Az ellátatlanság azt jelenti, hogy a gyermeknek havi 32 pengőt meghaladó jövedelme nincs.

Bácskai. A levelében említett rendelet másolatát küldje be nekünk. Anélkül nem látjuk tisztán az ügyet. Ön ugyanis azt írja, hogy a levelében hivatkozott rendelet értelmében összes szolgálati éveinek betudásával vették vissza a testületbe, levelének utolsó mondatában viszont arról kérdezősködik, hogy az elszakított területen eltöltött időt mi módon lehetne a nyugdíjába beszámíttatni. Itt ellentmondás van, azért kell látnunk a rendeletet.

Honosítás. A feleség honossága a férj honossága után igazodik. Ha tehát a férj magyar honos, a feleséget nem kell honosítani, mert férje után ő is magyar állampolgár.

Kengyel. A volt kassai 5. honvéd huszárezred irattára a miskolci alispáni hivatalban van.

J. Gy. Nyugdíjaztatása alkalmával kérheti, hogy a nem önhibájából távol töltött idő nyugdíjába beszámíttassék.

Szatmár. 1. Nyugállományban engedély nélkül nősülhet. 2. Egyáltalában be sem kell ezt jelentenie, ha a felesége után járó családi pótlékra számot nem tart. 3. Igazolnia kell, hogy a feleségével együtt él és az illetékes gazdasági hivatal útján a belügyminiszter úrtól kell kérnie a családi pótlék folyósításának engedélyezését. A gyermekek után élvezhető családi pótlékra vonatkozólag olvassa el mai számunkban „Meesekalja” jellegére küldött üzenetünk 3. pontját. 4. A nyugdíjban nősült esendőregyén halála után az özvegy nem kap nyugdíjat. Ha azonban az illető nyugdíjból közben tényleges szolgálatba lépett és 3 évig szolgálatot teljesített, az özvegy nyugdíjra igényt tarthat.

Krusevac. A költeményekben fel-felesillan valami, általában azonban nem ütik meg a mértéket. Talán inkább prózával tessék próbálkozni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas r.-t. nyomdája Budapesten, V., Honvéd-u. 10. sz.
(Telefon: 5-67, 5-68, 5-69.)

Felelős vezető: Tiringér Károly műszaki igazgató.

Pontos és legjobb órák: POLGÁR KÁLMÁN FIA műórák és ékszerész
Doxa . . 350.000 K
Omega . 550.000 „
Budapest, VII., Teréz-körút 5. I. em.
Arany- és ezüstórák, ékszer és ajándék tárgyak.
Részletfizetés bevezetve! * 30 éves cég

Kivételes árajánlat AEG MIGNON-ÍRÓGÉPRE.

Hogy a csendőrség igen tisztelt tagjainak a **Mignon-írógép** beszerzését még jobban megkönnyítsük, olyan feltételekkel hozzuk forgalomba, hogy a mai nehéz viszonyok mellett is könnyen elviselhessék. — Havi 8 Pengő részletfizetésre Ön már **Mignon-írógépen** írhatja jelentéseit és egyéb irónivalóit és ezzel tekintélyt szerez magának bajtársai előtt és elismerést följebbvalói részéről. A gép ára 170 Pengő + 2% forgalmi adó.

A csendőrség tagjainak továbbra is minden kötelezettség nélkül, teljesen díjmentesen megküldjük 30 napi próbára.

A csendőrség körében 800-an dolgoznak **Mignon-írógépen** a legnagyobb megelégedéssel, amely szám elegendő bizonyíték arra, hogy a gép az Ön céljaira is tökéletesen megfelel. Kiváló tisztelettel

Aeg Unio Magyar Villamossági Rt.

ÍRÓGÉP-OSZTÁLYA

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.